

ANT

Türkiye
sosyalistleri
için karar
haftası...

Haftalık Dergi • 24 Aralık 1968 • Sayı: 104 • 125 Kuruş

T.İ.K.P

ZAM VE TERÖR

TÜSTAY

HAFTANIN NOTLARI

Meclis bütçesi!

■ Bütçe konisyonunda meclis bütçesi üzerinde yapılan oturum hayli eğlenceli geçmiştir. AP milletvekili Şadi Pehlivanoglu, milletvekillerinin «geçim sıkıntısı» içinde bulunduklarını, 1959'da 3200 Lira olan milletvekili maaşlarının hayat pahalılığı da dikkate alınarak 6400 Lira'ya çıkarılması gerektiğini söylemiş, «Kardeşim, biz de vatandaşız. Ben de gidip Tandoğan Meydanı'nda geçim sıkıntısı çektiğim için miting yapacağım» demek istediğini belirtmiştir. CHP'li Ali Rıza Uzun, milletvekilleri arasında komisyonculuk yapanların bile bulunduğunu ileri sürmüş, GP'li Süreyya Koç ise Meclis'in kahveye benzediğini, bundan kurtulmak için «medeni disiplin» kurulması gerektiğini söylemiştir. CHP Trabzon Milletvekili Ali Şakir Ağanoğlu da, Meclis'te mescit bulunmamasını protesto etmiş, bunun üzerine mescit için bütçeye 100 bin lira konulması kararlaştırılmıştır.

set okullar

■ Işık Özel Yüksek Okulu Ta-
lebe Cemiyeti, Spor ve Sergi
Sarayında ikibin özel yüksek
okul öğrencisinin izlediği bir
forum düzenleyerek bu okul-
ların devletleştirilmesi tezine
katılmıştır. Düzenlenen top-
lantıda İstanbul Üniversitesi
öğretim üyeleri ve öğrenci
temsilcileri, daha önce kend-
düzenledikleri forumlarda or-
taya koydukları aksaklıkları
belirtmişler ve çözümyolları-
nı göstermişlerdir.

Mahkûm oldu

■ **TİP** Bandırma il teşkilatı kurucularından Kemalettin Ural, bir yazıdan dolayı bir yıl hapse mahkûm edilmiş ve cezaevine gönderilmiştir. Ural'ın mahkûmiyetine, bir süre önce yayınladığı Emek adlı toplumcu gazetede, Çetin Altan'ın dokunulmazlığı ile ilgili olarak yazdığı yazıda «hükûmetin manevi şahsiyetini tahkir ettiği» iddiası sebep olmuştur.

Generaller darbesi

Brezilya'da generaller yeni bir darbe yaparak yönetimi ele geçirmişlerdir. Başkent Rio de Janeiro'da yeni bir anayasa yayınlayan generaller, bu anayasanın yayınlanmasından bir kaç saat sonra aralarında eski cumhurbaşkanlarından Kubitschek ve Janos Quadros ile bir çok siyaset adamı, gazeteci ve parlamento üyesi bulunan 200 kadar aydını tutuklamışlardır. Generallerin bu ani hareketine sebep, kilise, yüksek mahkeme ve parlamento gibi kuruluşların, cumhurbaşkanı Costa de Silva yönetimine tam anlamıyla karşı çıkmaları üzerine Silva yönetimini korumaktır. Generaller, cunta yönetimine karşı çıkmaya kalkışanların şiddetle cezalandırılacağını bildirmişlerdir. Brezilya basını, konulan sansüre rağmen, sansürlü gülünç duruma düşürecek yayınlarda bulunmaktadır. Rio de Janeiro'nun iki büyük gazetesi Journal de Brasil ile Correio de Manha, federal sansür kurulunun gazete yöneticilerini tutuklama tehdidinde bulunması üzerine pazar günü yayın yapmayarak protestoda bulunmuşlardır.

Yeni bakanlar

■ AP'ın Büyük Kongresi'nden sonra kabinede baş gösteren anlaşmazlık üzerine istifa eden bakanların yerine yenileri atanmıştır. Ali Naîli Erdem'in istifasıyla boşalan Çalışma Bakanlığı'na Köy İşleri Bakanı Turgut Tokar getirilmiştir. Tokar'den boşalan Köy İşleri Bakanlığı'na da Selahattin Kılıç atanmıştır. Kılıç, CHP milletvekili iken Feyzioğlu grubu ile birlikte CHP'den ayrılmış, fakat GP'ye değil, AP'ye girmişti. Sunay'la görüşükten sonra kabine değişikliğini açıklayan Demirel, kabinede başka değişiklik olmayacağını da belirtmiştir. Partiler arasında transfer yapmakla tanınan politikacıları bir araya getiren Demirel'in «elastik» bir kabine kurmak istediği anlaşılmaktadır.

P. Ofis'te yolsuzluk

■ Petrol Ofisi Genel Müdürü Zeyyat Karapazar, ofis bünyesindeki bir yolsuzluk dolayısıyla Enerji Bakanı ile arasında çıkan bir anlaşmazlık üzerine görevinden istifa etmiştir. TPAO ile Petrol Ofisi'nin ortak bir kuruluşu olan «İsilk» firmasında yaptığı bir teftişte bir yolsuzluk tespit eden Karapazar, bu firmanın başında bulunan eski DP milletvekili ve Yassıada mahkûmu Sezai Akdağ'ı değiştirmek istemiş, ancak enerjî bakanının muhalefetiyle karşılaşmıştır. Bunun üzerine Karapazar'ın başka görevi nakliyle ilgili kararname imzalanmış, ancak kararname yürürlüğe gireceği sırada Karapazar görevinden istifa etmiştir. Demirel istifayı doğrulamıştır. Ancak yetkililer yolsuzluğu örtbas etmeğe çalıştıklarından, işin içyüzü anlaşılamamıştır.

Sol kazandı

■ İstanbul Üniversitesi'nde yapılan iki yeni seçimi de sosyalist öğrenciler kazanmıştır. Fen Fakültesi'nde yapılan temsilcilik seçimlerinde Fikir Kulüpleri Federasyonu üyesi Hasan Sağlam, kendisine en yakın adaydan 200 fazla oy almıştır. Aynı fakültenin ikinci temsilciliğine de toplumcu aday Rifki Yürekliler seçilmiştir. Kimya Fakültesi'nde yapılan seçime «Toplumcular Grup Bir - İki» adıyla giren öğrenciler, 183 oy olarak seçimleri kazanmışlardır. Aynı seçimde sağcıların grubu Neon 80, Ortanın Solu'ndaki Gerçek Devrimciler grubu 63 oy alabilmişlerdir. Kimya Fakültesi'nde görev bölümünde Hüseyin Tiryaki, başkanlığa getirilmiştir.

Tahliye edildiler

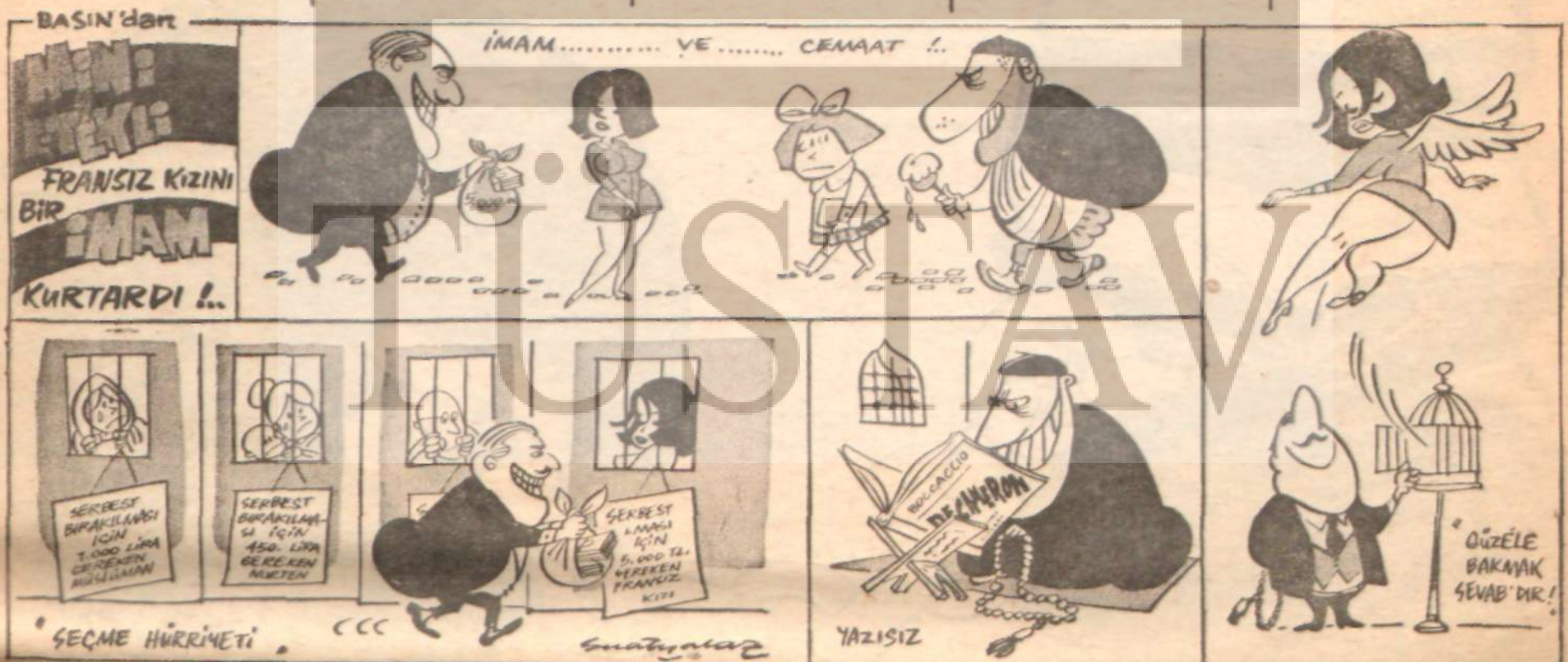
■ Amerika'nın CIA görevlisi büyükelçisi Kommer'in Türkiye'ye gelisinde protesto gösterisi yaptıkları için tutuklanan beş üniversite öğrencisi, Bakırköy İkinci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından serbest bırakılmışlardır.

Kıbrıs oyunu

■ Çağlayangil'in «Kıbrıs meselesinden mümkün olduğu kadar az söz edilmesi politika-sı», geçtiğimiz hafta Rauf Denktaş'ın Türkiye'ye gelişi ile bir hayli sarımsı geçirmiştir. İktidarın niyeti, Türk ve Rum toplumları arasındaki i-kili görüşmeleri mümkün ol-duğu kadar uzatmak, seçim-lere kadar hiçbir gürlüğü — patırtı çıkartmamaktır. Oysa Denktaş, Türkiye'ye adımı-nı atar atmaz «Kıbrıs'a yapılan yardımın artırılması gerekti-gini» öne sürmüş ve Rumların Türklere azınlık statüsü ka-bul ettirmeye çalıştıklarını a-çıklamıştır. Bunun üzerine Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Kunalalp, Denktaş'ı makamında kabul ederek iki-li görüşmeler konusunda açıl-malarda bulunmamasını istemiştir. Denktaş bu uyar-ma karşısında sinirlenerek Kunalalp'e «Kıbrıs faciasının başladığı tarihi bir düşünün. Sonra bu tarihten bu yana Kıbrıs Türk'ünün çektiği sıkıntılar gözlerinizin önüne getirin. Bir türlü gerçekleştiril-meyen sayısız vaatlerin yarattığı hayal kırıklığını büyüklüğünü kavramaya çalışın ve ondan sonra bize da-ha ne kadar bekleyeceğimizi söyleyin» cevabını vermiştir.

Siyaset yasağı

Pakistan'da uzun süreden beri devam eden hükümet aleyhtarı gösterilerin, muhalefet lideri Zülfikâr Ali Butto'nun ve bir çok siyaset adamının tutuklanmasına rağmen önlenememesi üzerine Rawalpindi'de her çeşit siyasi faaliyet yasaklanmıştır. Hükümet kararnamesine göre, iki ay süre ile gösteri düzenlemek, pankart taşımak ya da halka açık başka yerlerde başka yollardan siyasî görüşler ifade eden yazılı tehir etmek yasaktır. Daha önce bir emirle beş kişiden fazla insanın bir araya gelmesi yasaklanınca avukatlar ve aydınlar dörder kişilik gruplar halinde gösteri yürüyüşleri düzenlemeğe başlamışlardır.

Ekmekle oynanıyor

■ Karadeniz Ereğlisi'nde ekmek üzerine oynanan bir oyun TİP İlçe Yönetim Kurulu tarafından bir bildiriyle kamuoyuna açıklanmıştır. Bildiriye göre, «Ereğli'nin günlük un ihtiyacı 170 - 180 çuvaldır. Bir ay öncesine kadar bu ihtiyacı 130 çuval Toprak Mahsulleri Ofisi'nce karşılanmaktaydı. Fakat belediye'nin tüccarla danışıklı döğüşü sonunda TMO'nun kontenjanı 70 çuvala düşürülmüş ve 100 - 110 çuvalın tüccardan karşılanması yoluna gidilmiştir. TMO'unun bir çuvalı firmalara 85 lira'ya satarken, tüccar aynı mah 95 Lira'ya satacaktır. Böyle olunca vatandaş ekmek başına 8 - 10 Kuruş fazla para ödeyecektir.» TİP İlçe yöneticileri bu düzenbazlık karşısında halkı direnmeye çağırarak bildiriye «Bütün sömürücülere demokratik yollardan karşı çık. Ekmeğine el atarlara hesap sor. Bu senin kanunı haklıdır» demektedirler.

Pul yolsuzluğu

■ İstanbul adliyesinde büyük bir pul yolsuzluğu meydana çıkarılmıştır. Yolsuzluk, kullanılmış ve eski pulların yeni evraka yapıştirılması, ayrıca 50 lira'lık sahte pullar kullanılması suretiyle yapılmaktadır. Adliye müfettişleri olaya el koyarak adliyedeki dosyaları incelemeye başlamışlardır. Bir dosyanın tek sayfasında 800 lira'lık sahte pul çıktığı ve yolsuzluğun Türkiye çapında olup günden on milyon lirayı bulduğu anlaşılmıştır.

Proleter Şoför

■ Proleter Şoför Yalın Özerden, Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmek üzere minibüsünün arkasına «Adli hatalar, Fransa'da Dreyfus, Türkiye'de Şadi Alkılıç» yazdığı için tutuklanmıştır. Bilindiği gibi bir süre önce Yalın Özerden bu yazıyı yazdığı için polisçe yakalanmış, bir gece Emniyet Birinci Şube Müdürlüğü'nde nezaret altında tutulduktan sonra ertesi gün cumhuriyet savcılığında serbest bırakılmıştı. Ancak bu defa savcılık Yalın Özerden'i «Adliyenin manevi şahsiyetini tahkir ettiği» iddiasıyla ve tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk etmiş ve Kadıköy Sorgu Yargıçlığı da ifadesini aldıktan sonra Proleter Şoför'ü tutuklamıştır. Hatırlanacağı üzere Yalın Özerden geçen yıl da arabasının üzerine «PROLETER» kelimesini yazdığı için sık sık karakola sevk edilmiş ve kendisine çeşitli baskılar yapılmış bulunuyordu.

Silah satıyoruz!

■ Türk Genelkurmayı ile Dışişleri teşkilatının son günlerde üzerinde durdukları tek konu, bazı Afrika ülkelerine Türk yapısı silahlar ihraç edilmesidir. Genelkurmay silah taleplerini karşılayabilmek için planlar hazırlarken, Dışişleri de silah ihracatının yaratacağı komplikasyonları geçiştirecek diplomatik formları bulmaya çalışmaktadır. Batı Almanya'nın silah siparişlerinin sona ermesi, Türkiye'yi başka müşteriler aramak zorunda bırakmıştır.

Göksenin olayı

■ Hava Harp Okulu mezunlarının yayınladığı «Göksenin» adlı yıllıkta «devrimci fikirler» in savunulmasına göz yumdukları gerekçesiyle okulda görevli dokuz subay bu görevlerinden alınarak Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki hava üslerine atanmışlardır. Bilindiği gibi Göksenin yıllıkının yayınlaması üzerine sağcı gazeteler kışkırtıcı yayınlar yapmışlar ve genç subayları «bolşevik»likle suçlamışlardı. Bu saldırılar karşısında Deniz Harp Okulu subay taburu harekete geçerek havacı kardeşleriyle tam bir dayanışma içinde olduklarını bir bildiriyle kamuoyuna açıklamışlardı. Genç subayların bu uyanık davranışı karşısında Genelkurmay Başkanlığı soruşturma açmış ve Hava Harp Okulu komuta kademesinde değişiklik yapmak yoluna gidilmiş, okulun eğitim Amiri olan bir albay, Sabri Tüzün adında bir öğretmen albay, dört yüzbaşı ve üç üstteğmen 6 Aralık tarihli bir emirle başka yerlere nakledilmiştir. Eğitim Amirliğine ise Genelkurmay'da görevli hava kurmay albay Ahmet Öztürk atanmıştır.

Gençliğin isyanı

■ Fransa'da öğrenci hareketleri yeniden başlamıştır. Başkan Couve de Murville'in üniversitelerin işgalinin hoş görülemeyeceğini televizyonda açıklaması üzerine binlerce öğrenci Sorbonne'u işgal ederek hükûmete açıkça meydan okumuşlardır.

ZAM VE TEROR

Rakam kalabalığından ibaret bütçesi boyuna açık veren AP iktidarının Türk ekonomisini nasıl bir çıkmaza sürüklediği artık bizzat AP'iler tarafından da itiraf edilmeğe başlanmıştır. Nitekim şimdiye kadar bütçelerin denkliliği, Türkiye'nin döviz sıkıntısıyla karşı karşıya olmadığını, özel sektör eliyle Türkiye'nin hızla kalkınabileceğini savunan AP'nin «düşünen adamı» Aydın Yalın dahi, son bütçe açığı karşısında yelkenleri indirmek ve sol muhalefetin tenkitlerini paylaşıp zorunda kalmıştır. Papanek'çi İktisat profesörünün geçen hafta Bütçe ve Plan Kurma Komisyonu'nda yaptığı konuşmaya göre: Bütçe açıkları yıllardır sürüp gitmektedir; Piyasa dengesi ve kredi politikası adanıklı bozulmuştur; Dış ticaret tıkanmış, ithalat dar boğazlara sürülmüştür. Sanayi alanındaki üretim genişlemesi temposu düşmüştür; «Endüstri, endüstri» diye diye aslında bir ithal ikamesinden başka bir şey olmayan montaj ve paketlenme atölyeciliği kurulmuştur; Bu atölyecilik, ithalat yasaklarıyla mutlak tekelci duruma getirildiği için tüketiciler sömürülmektedir; Bütün bunlar Türkiye ekonomisinin tam bir çarpıklık içinde bulunduğunu sağlam kanıtlardır... Ama ne yazık ki yıllardan beri bu gerçekleri haykıran sol muhalefet bizzat Aydın Yalın da dahil olmak üzere AP sözcüleri tarafından daima bozgunculukla, hainlikle suçlanmıştır.

Gerçekler geç de olsa teslim edilmeğe edilmiştir ama, Türkiye ekonomisindeki bu aksaklıkların giderilmesi, bütçe açığının kapatılabilmesi için Adalet partisi hangi tedbirleri getirecektir. Papanek'çi profesör, liberal ekonomi politikasının yarattığı bu bunalımdan kurtulmanın çaresini yine liberal yönde atılacak adımlarda, bütçe, para ve kredi, yatırım ve teğbbüs, ücret ve vergi politikalarında yapılacak yüzeysel düzeltmelerde görmektedir. Liberal uygulamanın bütün yükü yine dar gelirli emekçi kitlelerinin sırtına yüklenecektir. Bu tedbirlerin uygulanması sonunda sınıflar arası uçurum daha fazla mı büyüyecek, emekçi kitlelerinin direnişi daha mı şiddetlenecek, sol muhalefet daha mı güçlenecek? Onun da tedbirleri hazır. İşte Nizamı Kuruma Kanunu! Geçen yıl esaslarını açıkladığımız terör kanunu, sadece ismi değiştirilerek yeniden hortlatılmış ve bakanlar kuruluna sevk edilmiştir bile... Zam kanunlarıyla beraber bu terör kanunu da meclisten geçirilebilirse, her türlü sosyalist yayın «komünizm propagandası» damgası vurularak yasaklanabilecek, «ekonomik ve sosyal düzeni emek esasına göre yeniden düzenlemeyi ve değiştirmeyi» öngören her türlü yazı ve söz ağır şekilde cezalandırılacaktır.

Zam ve terör... Egemen sınıfların temsilcisi ve Amerikan emperyalizminin mutemed işbirlikçisi AP, iktidar arabasına koştuğu bu iki atı çalınca kurbacıyarak dar boğazları geçebileceğini sanmaktadır. Ama yanılmaktadır, geçemeyecektir... Tarihin labirentleri bu talihsiz koşuda hiçbir zaman menzile varamamış çılgın yarışçıların kahıtlarıyla doludur... Peki, egemen sınıfların kendi iflaslarını kendi sözcüklerinin ağızyla ilan ettikleri ve sonlarını yaklaştıran bir çılgınlığa sürüklendikleri bu dönemde Türkiye sosyalistleri ne yapmaktadır? Esasen kendilerinden yana dönen tarih çarkını bu iflas ortamında daha hızlı çevirmeleri ve ekonominin dar boğazlara sürüklendiği bir sırada yapılacak 1969 genel seçimlerinde emekçi halk kitlelerinin oy potansiyelini büyük ölçüde sosyalist örgüte kanallize etmeleri mümkün iken, ne yazık ki, hareketin üst kademesinde sorumluluk taşıyanlar kısır bir sen - ben kavgasına düşmüş, TİP'in olağanüstü büyük kongresinde birbirlerini yemeğe hazırlanmaktadır. Birleşmiş ve kenetlenmiş bir sol hareketi hiçbir kayıp vermeden yürütmek mümkün iken karşılıklı en ağır suçlamaları yaparak terörcülere kendi elleriyle kendi kavgı arkadaşlarını peşkeş çekmektedirler. Ama bu böyle sürüp gitmeyecektir. İnaniyoruz ki, TİP'in tabanı örgütün karşısına çıkan imkânları gerektiği gibi değerlendirecek ve kişisel çekişmeleri elinin tersiyle iterek sosyalist hareketi sağlam bir çizgiye oturtacaktır.

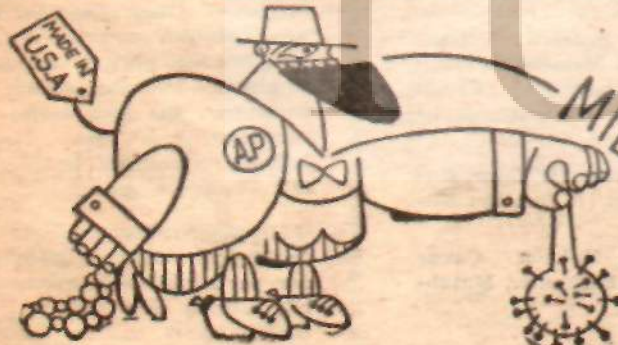
GÖZ
YALÇIN GÖRE ÇETİN

Kıbrıs sorunu yeniden ele alınacak - basın -

ZAM. VAR

SAHİBİNİN SESİ

MONTAJ SANAYİ

Olağanüstü TİP kongresi için çıkaryol nedir?

Türkiye sosyalist hareketi için tarihi bir 3-nem taşıyan Türkiye İşçi Partisi Olağanüstü Kongresi bu hafta sonunda, cumartesi ve pazar günleri Ankara'da toplanacaktır.

Hatırlanacağı üzere, büyük kongrenin toplanması isteği, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın 3. Kongre sonrası davranışlarını «parti bütünlüğünü bozucu» mahiyette bulan «doğru» parlamento üyesinden gelmiş, genel merkez de tüzük hükümleri bakımından kongrenin toplanmasının kaçınılmaz hale geldiğini görünce kendiliğinden Genel Yönetim Kurulu kararıyla olağanüstü kongreyi toplanmaya çağırmıştır.

Kongreye katılacak olan delegeler değişmemiştir. Aynı insanlar, aradan bir buçuk ay geçmeden yine bir düşün salonunda bir araya geleceklerdir. Ve ilan edilen güdüme göre, genel yönetim kurulunu yeniden seçeceklerdir.

TİP teşkilatını temsil eden delegeler bir buçuk ay evvel seçimlerini yaptıklarına göre tercihlerinde önemli bir değişiklik olacak mıdır? Yönetim kadrosu değiştirilebilecek midir?

Böyle bir tercih değişikliğinin olabilmesi için tarafların kongrede her şeyden önce karşılıklı ithamlarını ve savunmalarını ortaya koymaları gerekecektir. Gerek kongre çağrısı bildirilerindeki açıklamalarından, gerekse çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanan demec ve yazılarından anlaşılacağına göre parlamententer muhalefetin bir numaralı hedefi Genel Başkan Mehmet Ali Aybar olacak ve mesele her şeyden önce bir siyasi dürüstlük ve siyasi ahlak açısından ortaya konacaktır.

Nitekim parlamententer muhaliflerden Çetin Altan yazdığı son yazılardan birinde Aybar'a şu suçlamayı yöneltmektedir:

«Sosyalist partinin genel başkanı, kendisinin fikirlerine karşı çıkanları, birinci şube uslubuyla yazılmış, her türlü hukukî dayanaktan yoksun bir kâğıt parçasını okuyarak, Moskova komünisti olmakla suçlamaya kalkıyor.

Parti genel başkanlığında bulunan kişi sosyalist gelişmeye kalın bir duvar çekme sevdasında. Türkiye'deki sosyalist budut kendisinde bitmektedir. Kendisine karşı çıkanlar, hududu geçenler, Marx'çı, Engels'çi ve Rusya'cı olanlardır. Her kendisine karşı çıkana «kahrolsun komünist» diye bağırma alışkanlığına sosyalist partisinin başındakiler de katılmış ol-

maktadır. Bütün bunlardan sonra hâlâ daha bu kişilerin parti yönetiminde kalmasından yana olmak, ancak sosyalist gelişmeye karşı olmakla izah edilebilir.»

Parlamententer muhaliflerden Behice Boran da TİP'in iç çelişkilerini incelediği bir yazısının sonunda aynı nokta üzerinde durmaktadır:

«Bu durumda mesele sosyalizm anlayışında bir ayrılık meselesi olmaktan da öte bir dürüstlük, sosyalist ahlak meselesi haline aldı. Bu çeşit taktiklere, suçlamalara başvuruldu mu, taraflar arasında her türlü diyalog imkânı ortadan kalkar ve uzlaşmaz taraflar olarak karşı karşıya gelirler.»

Evvelce de belirttiğimiz gibi, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın gerek kongrede Aren'i suçlayan bir mektubu okuması, gerekse kongreden sonra toplanacak bir tutum takınacak yerde «dediğim dedi» diyerek partinin bütün üyelerini kendi kişisel görüşlerinin cenderesi altına sokmakta direnmesi, kendisini dünya nazaran adamakıllı yıpratmıştır.

Ancak mesele siyasi ahlak açısından kişisel davranışları değerlendirmek şeklinde ortaya konulduğu ve kongre başlar başlamaz karşılıklı bir itham yarışına girildiği takdirde, böyle bir meydan savaşından iki tarafın da sağlam çıkmasını beklemek mümkün değildir.

Zira, 3. Büyük Kongre'ye başkanlık edip bütün usulsüzlüklerin sorumluluğunu sonuna kadar taşıdığı ve Aybar'ın Aren

hakkındaki suçlamasına zamanında müdahale etmediği, hattâ sonunda kongreyi yücelterek sosyalizm tarihine emanet ettiği halde iki gün sonra gazetesinde bütün kongre delegelerine «zihibiller» diye saldıran bir Çetin Altan da kongrede herhalde «siyasi ahlak ve dürüstlük» yönünden yargılanacaktır.

Behice Boran'ı ise Akşam Gazetesinde Çetin Altan'ın fıkrası yanında Muvaffak Şeref şu satırlarla siyasi dürüstlük ve siyasi ahlak sınavına tâbi tutmuştur:

«Daha dün denebilecek kadar yakın bir süre önce Merkez Yürütme Kurulu'ndaki bir arkadaşının partiden ihracını sağlamak için onu gizli komünist hücrasına mensup; bir açık oturumda rakiplerini zor duruma sokmak için onları hazır bir ihtilalin sözcüleri gibi göstererek, «Mesnetsiz, delilsiz, Sükanvari suçlamalar» la Sükan'a jurnal eden Behice Boran, «Aybar'ın mesnetsiz, delilsiz, Sükanvari suçlamaları»ndan söz açmıştır. Bunları yazarken, Behice Boran'ın yüzü bir başka renk aldı mı? bilmiyoruz?»

Kongre kararının alındığı genel yönetim kurulu toplantısında ise, bir zamanlar Niyazi Ağınaslı'nın partiden ihraçı sırasındaki davranışından dolayı bizzat Sadun Aren'in de siyasi dürüstlük ve siyasi ahlak bakımından mihenk tağına vurulduğu bilinmektedir.

Eğer kongre kişisel suçlamalarla açılacak olursa, karşılıklı suçlamaların birbirini kovalayacağı, toplantının tam bir «acı kazası» haline alacağı

ÇAĞRI

Türkiye İşçi Partisi Üyelerine ÇAĞRI'ya katkılar ve katılmalar devam etmektedir. Geçen hafta da özellikle Anadolu'dan ÇAĞRI hareketine yeni katılmalar olmuştur. Geçtiğimiz hafta dergimiz vasıtasıyla ÇAĞRI'ya katılan Anadolu'daki TİP yöneticilerinin ve üyelerinin listesi aşağıdadır:

BAYRAMİÇ İLÇESİ : İlhan Sezen (İlçe Başkanı), Bedirhan Gökhan (İlçe Sekreteri), Nuri Tarakçı (İlçe Yön. K. Ü.), Alaattin Ulus (İlçe Yön. K. Ü.), İbrahim Çanlioğlu (İlçe Yön. K. Ü.), Selahattin Önsöz (İlçe Yön. K. Ü.), Yahya Aykut, Ethem Güney.

ÇAN İLÇESİ : Ayhan Tuna

ÇANAKKALE: Refik Ergun (Merkez İlçe Başkanı ve Büyük Kongre Delegesi), Emin Ergun (Merkez İlçe Yön. K. Ü.), İhsan Sakallı (Merkez İlçe Yön. K. Ü.), Halil Erdoğan Sezgin (Merkez İlçe Üyesi).

GİRESUN: Mustafa Oksal (İlçe Başkanı), İsmail Kumaş (İlçe Yönetim Kurulu Üyesi), Özkaya Güvendi (İlçe Yönetim Kurulu Üyesi), Bekir Aydın (İlçe Yönetim Kurulu Sekreteri), Ali Yüksel (Merkez İlçe Başkanı), İsmet Şahin (İlçe Yönetim Kurulu Saymanı).

GÖKSUN İLÇESİ (MARAŞ): Durdu Ziba (İlçe Başkanı ve Büyük Kongre Delegesi).

İZMİR: Demir Akbulut (İlçe Yönetim Kurulu Üyesi), İsmail Şentürk (Gültepe Belediye Meclisi Üyesi), Mehmet Ressanoğlu (İbraçların iptali şartıyla), Kemal Dipçi, Mümin Hacı, İdris Hacı, Ahmet Ulucay.

ORDU: Temel Yılmaz (İlçe Onur Kurulu Üyesi), Kadri Dalan (İlçe Denetim Kurulu Üyesi).

ÖDEMİŞ İLÇESİ : Mehmet Çavuş (İlçe Yönetim Kurulu Başkanı), Mutahhar..... (İlçe Sekreteri)

ve üst kademelerde olup biten kirlilerden habersiz teşkilat temsilcilerinin birbirlerinin kirlili çamurlarını ortaya döken yöneticilerden hiçbirine güveni kalmayacağı muhakkaktır.

Nitekim daha şimdiden, bugüne kadar hiçbir partinin üzerlerine toz konduramadığı, e-gemen sınıfların saldırılarına karşı göğüslerini siper ederek korumağa çalıştığı yıldız isimlere karşı tabanda büyük bir güvensizlik ve tepki başgöstermiştir. İşte, TİP Kartal İlçe Sekreteri Kemal Koyaş, yayınlanmak üzere ANT'a gönderdiği 10.12.1968 tarihli açık mektubunda aynen şöyle demektedir:

«Onu iyi bilin. Sosyalist tarih, çok kara sahifeler hazırlıyor sizlere. Tekrar ediyorum. Didişmeniz İkbâl hürsundan başka bir şey olmadığını taban iyi biliyor. Eğer sudan münakaşalarımızı bir kenara bırakarak tabana inmeyip yüzeyde kahr-sanız, o özlemimi duyduğunuz parlamento koltuklarını dürbünle dahi göremezsiniz; bunun cezasını elbette biz emekçiler çekiyoruz. Fakat vebali size aittir.

Siz Aybarı, Areni, Boranı, Altanı sizin yeriniz, biz emekçilerin işgal ettiği gün. İşte o gün gerçek sosyalizmin yürüyeceğine inanıyoruz.

İhtiraslardan ari yalnız hal-kun düşünün, halkı için yaşayan bir emekçi yönetimi; evet miraslarını paylaşamadığınız emekçi halk, kendi mirasına kendi sahip çıktığı gün.

Siz anlayamazsınız bizi. Bizi biz anıyorsunuz.

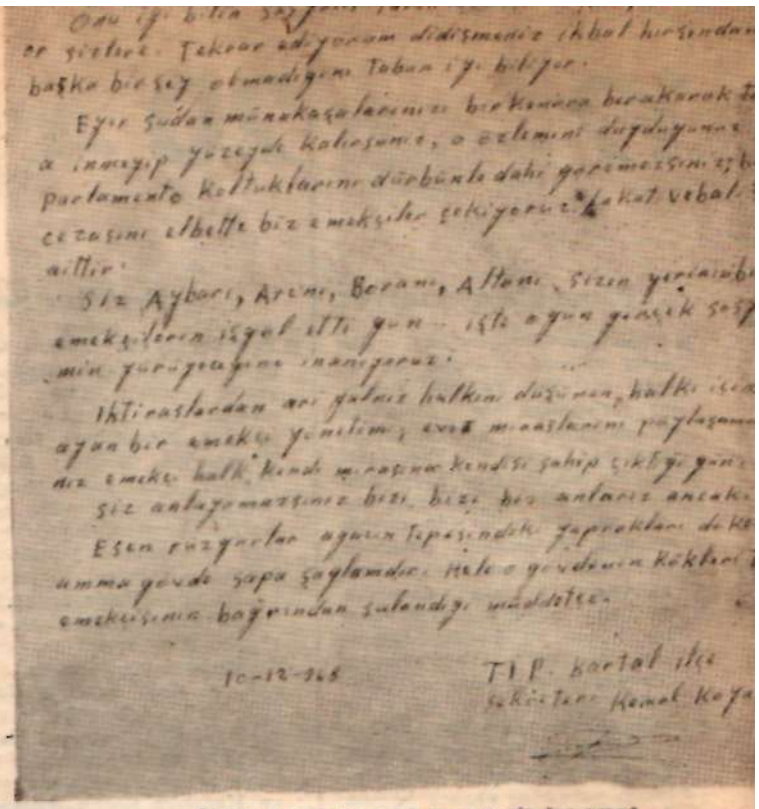
Esen rüzgârlar ağacın tepesindeki yaprakları döker amma gövde sapasağlamdır. Hele o gövdenin kökleri Türk emekçisinin bağrından sulandığı müddetçe...

Ve işte bir mektup da doğudan. Maraş'ın Göksun İlçesi TİP İlçe Başkanı Durdu Ziba, yayınlanmak üzere ANT'a gönderdiği 12.12.1968 tarihli açık mektubunda tabanın isyanını şöyle dile getirmektedir:

«10 Aralık 1968 tarihli Ant Dergisi'nde ÇAĞRI başlığı altında intişar eden yazıyı okudum. Bazı noksanlarıyla beraber TİP taban katının bir aynasıdır. Bu çağrıya TİP Göksun İlçe Başkanı ve TİP 3. Kurultay delegesi olarak katılıyorum.

Bürokrat parazit aydınlar, Türkiye'de yeni gelişmekte olan sosyalist hareketi yozlaştır-maktadır. Bunun önünü almak her gerçek sosyalistin namus borcu olmalıdır. Türkiye'de il ve ilçe teşkilatı elinde tutan TİP'li üyelere ve olağanüstü kurultay delegelerine sesleniyorum. Bu ses taban katın sesidir. Yukarıdan verilen emirle hareket edilen bir siyasi teşekkülde ne taban kat üst yapıyı kontrol edebilir ne de üyeler parti yönetiminde bir hak sahibi olabilir. Onun için parti içinde gücümüzü ve kuvvetimizi göstermemiz, partiyi tamamen elimize almanız kaçınılmaz bir zarurettir. Biz hem tarihe sorumluyuz, hem Türk emekçi halkına sorumluyuz. Hattâ gelecek kuşaklara dahi...»

Hiç şüphe edilmesin ki, tabanda bir çok kimse bugüne kadar parti yönetiminde sorumluluk taşımış alan kişilere karşı aşağı yukarı bunları düşün-mektedir.

İŞTE TABANDAKİ EMEKÇİNİN SESİ

— Ne Aybar, ne Aren, ne Boran, ne Altan! —

BORAN

AREN

Bu takdirde yapılacak şey nedir?

Bunun da cevabını en doğru şekilde yine tabandan gelen sesle buluyoruz. İki sayı önce ANT'ta yayınlanan «Türkiye İşçi Partisi Üyelerine ÇAĞRI», partinin bugün içinde bulunduğu çıkmazdan kurtuluşun yolunu göstermiştir.

Çıkaryol, kişisel çekimleri, karşılıklı suçlamaları bir yana bırakıp, partinin temel sorunlarına eğilmek, geçerli çözümlerini bulmaktır. Yani:

● Şimdiye kadar biçimsel örgütlenme yapan parti artık derinleşmeye örgütlenmeye geçmek ve sosyalist bilince sahip militan üyeler yetiştirmek zorundadır.

● Kritik ve otokritik müesseseleri harekete geçirilerek parti içi demokrasi sağlanmalıdır.

● Genel Başkanın merkez yürütme kurulunca, merkez yürütme kurulunun da genel yönetim kurulunca denetlenmesi sağlanmalı, genel başkanın sorumlu bulunduğu kurullara danışmadan görüş açıklaması önlenmelidir.

● Parti yönetiminde bürokrat sendikacıların hegemonya kurmalarına yol açan tüzük hükümleri değiştirilmelidir.

● Bilimsel şekilde merkezden planlanan ve militan üyeler yetiştirilmesi amacı güden bir eğitim programı uygulanmalıdır.

● Bu sosyalist eğitimin gerçekleştirilmesi ve partinin izleyeceği yolun saptanması için bilim kurulunun tam bir bilimsel bağımsızlık içinde çalışması sağlanmalıdır.

● Son çatışmalarda yetersizliği ortaya çıkan parti programının sosyalist bir parti programı haline getirilmesi için çalışmalar başlanmalıdır.

● Gençlik örgütleri ve sendikalar gibi yandaş kuruluşların desteğini kazanmak için süratle harekete geçilmelidir.

Bunların gerçekleştirilmesi ise, tüzükte geniş çapta değişiklik yapılmasına bağlıdır. Ne yazık ki, Genel Yönetim Kurulu çoğunluğu tabanın bu sesine kulak vermemiş ve olağanüstü kongre gündemine geniş çapta bir tüzük değişikliğini dahil etmemiştir.

Ama kongre her şeye hakimdir. Dilerse, kongre başlar başlamaz, kişisel suçlamalara girişilmesine meydan vermeden gündeme hakim olarak her şeyden önce bu tüzük değişikliklerinin gerçekleştirilmesini sağlayabilir.

Sızan haberlerden anlaşılmalıdır ki, genel merkezdeki bir grubun dışında, Aybar listesinden seçilmiş bir çok genel yönetim kurulu üyesi de tüzüğün olumlu yolda değiştirilmesinden yanadır.

En önemli, yakın geçmişteki bütün hatalarına ve sorumluluklarına rağmen gerek Sadun Aren, gerekse Behice Boran gazete ve dergilere yazdıkları son yazılarda, parti içi sorunlara, tabanın görüşleri doğrultusunda teşhisler koymuşlardır. Partiyi içine düştüğü bunalımdan kurtarabilmek için, sonradan aralarına aldıkları Çetin Altan'ın seviyesiz kişisel suçlama metodlarına ve sırf koltuk kapmak için kendileriyle beraber görünen kişilerin kışkırtmalarına itibar etmeyip, tabanın getirdiği görüşleri ve önerileri destekleyerek bu zor dönemde Türkiye'nin tek sosyalist partisine büyük bir hizmette bulunabilirler.

Çağrı'ya katılan teşkilat temsilcilerinin geçen haftaki çağrılarını, tüzükte geniş çapta değişiklik yapılması yolunda olmuştur. Öyle anlaşılmaktadır ki, bu hafta içerisinde somut tüzük tekliflerini hazırlayacak ve olağanüstü kongreye götürebileceklerdir.

Evvelce de belirttiğimiz gibi, açıklanan görüşlerin ve getirilen önerilerin mükemmel oldukları kesinlikle söylenemez. Ancak bunların tartışılması, yeni katkılarda bulunulması ve da-

Eden kendine eder

Yaşar Kemal

Ortada fol yok yumurta yok. Gerçekten yok. O, bilimsel sözlerine inanmayalım. Bilimsel sözceklere bir yıldızdır, boşlukları kapatmak için... Bizim gelenekimiz bir damla suda fırtına yaratmak, onu da bilimselin sırtına yüklemek... Bilimsel yıldızına, söz kalabalığına boğmak...

Türkiye İşçi Partisi tam sekiz yıldır ayakta. Onlar dışardan biz içerden yıkamadık gitti. Osmanlı Paşasını bayırla anmak yerinde olur. Şu Türkiye İşçi Partisi amma güçlü partiyim ha! Biz az gelişmiş aydınlara parti mi dayandı ki... İşte dayandı. Yaşasın Türkiye İşçi Partisi...

Şaşılaacak iş doğrusu, şu partinin bunca yıl dayanması... Bizim sol aydın gelenekimiz hep parti başı yemektir. Hem de dedikoduyla... Sen, ben döğüşüyle...

Dedikodunun bittiği yerde eylem ve insanlık başlar. Kim ki, dedikoduya uğunmuş, dedikodudan imdat umar o ki... adamlıktan çıkmıştır.

Bir adama iftira edersin, curnaleti dersin, söğersin, ne olur? İstediyin kadar bir insanı öv, istediğin kadar yer... Halkın karşındaki adam halk içinde kendi yerini bulur. Boşuna gayret. Bir adam övmekle dirilmez, yermekle yıkılmaz. Bir parti de öyle.

Diyeceksiniz ki, şimdiye kadar kurulan sol partileri polis yıktı. Koşullar izin vermezdi. Bütün bunlar doğru. Ama kardeşler, noldunuz azıcık insaflı olalım, bu partilerin yıkılmasında bizim hiç mi payımız yok. Niye zeytin yağı gibi hep suyun yüzündeyiz? Bunun o çok sevdiğimiz bilimsellik azıcık bir ilişkisi var mı?

Türkiye İşçi Partisi avaktaysa az gelişmiş aydınlara rağmen ayakta. Polise, zulme rağmen ayakta. Diyeceğiz ki, Anayasa var. Sanki bizim yöneticiler Anayasayı dinlerlerdi. Çok da dinliyorlar ya... Çok da dinle-diler ya... Eğer bu partinin bir sağlam yanı, aydın dedikodularına, sorumsuzluklarına, polis zulmüne dayanabilen bir yanı olmasaydı, çoktan gümbüdenmiş gitmişti. Nedir bu partinin bu dayanıklı yanları. Bunu araştıracaklar bir gün bize de öğretecekler... Biz şimdiden bir sağlam yanımı, en sağlam yanımı biliyoruz, o da bu partinin kurucuları, yaşatıcıları, aydınlardan çok emekçiler.

Ben sayın aydınlarmız üstüne böyle sert konuşurken amanın bir şey akla gelmesin, aydınsız bir dünya, hattâ az gelişmiş aydınsız bir dünya, bir parti düşünmüyorum. Böyle şey olur mu? Elbette halkta elele vermiş bir aydın çok işe yarar. Dahası da var, aydınsız, hattâ az gelişmiş aydınsız bir parti de düşünülemez. Ama bu aydınlara, ya da az gelişmiş aydınlara parti içindeki yerlerini çok iyi bulmalılar. Sindi Türkiye'de sol, bir Ölemp dağı... Yarı tanrılar orada -ben, ben, ben... ben... ben... diye dolayıp darıyorlar. Kıyamet hiç bir yerde kopmuyor. Partinin emekçi üyeleri arasında kopmuyor. Bir avuç aydın kişi arasında kopuyor. Sözümüne düşünce ayrıştı varmış... Okuyun yazılarını, dinleyin nutuklarını, iyice kulak verin ki, ancak bir ihtar çektiğini dolduracak söz bulacaksınız. Bunlar bilimsel sosyalizm derken küçük dağları yaratıyorlar. Sanki bilimsel sosyalizmi yeryüzünde bu adanlardan başka kimse bilmezmiş. Sosyalizm üstüne, memleketimizin koşulları üstüne ne de çok kitaplar yazmışlar... Ne çok araştırmalar yap-

mışlar. Arkadaşlar, bilimsel arkadaşlar kusura bakmasınlar. Onlarla alay etmek ne haddimize. Sahiden alay etmiyorum. Onlara büyük saygımız var. Biz halktan kişiler, halktan kişiliği bir imtiyaz saymıyorum. Bu, akla gelmesin, onların gözlerinin içine bakıyoruz. Bize memleketimizin koşulları üstüne, sosyalizm üstüne yeni bilimsellikler getirecekler, diye. Bekliyoruz, bekleyeceğiz.

Bilimsel arkadaşlar hiç alçak gönüllü olamıyorlar. Dünyamıza çok az yeni bilgi verdikleri halde çok kostaklanıyorlar. Zaten yukarıda söylediğim araştırmaları yapmalar, yaşam onları doyursa, bu yüzden, bu kadar kostaklanmak gerekliliği duymazlar, hem de kendi benleri yöresinde bir bardak suda fırtına yaratmazlar. Bütün mesele yaşam karşısında, bu büyük kavganın içinde çok, hem de çok alçak gönüllü olabilmekte. Kendi benini sürebilmekte.

Bizim bilimsel kostakları Türkiye koşulları üstüne kitap kitap yeni araştırmaları olmadığı için bütün doyumluluğu kostaklanmakta buluyorlar. Gerçek bir bilim adamının, gelişmiş bir aydının hiç böyle kostaklandığını gördünüz mü? Kostaklanmak torbasında tuzu olan kişiye hiç uyar mı? Bakın bunlardan bir tanesi Türkiye'nin koşulları üstüne bir araştırma yapın, bize yeni bilgiler getirsin, gerçekten karanlığımıza ışık tutsun, bakın hiç böyle kostaklanmak akla gelir mi?

Türkiye İşçi Partisi Büyük Kongresi yakında yeniden yapılacaktır. Hem de olağanüstü bir kongre. Bütün Anadoludan, çoluğunun çocuğunun nafakasından kesip, halkın adamları Ankara'ya gelecekler. Bu kışta kıyamette. Gene şepetler dolusu bilimsel söz dinleyecekler. Gene oturup kararlarını verecekler, gene dağılacaklar. Gene Anadolu'da masal devleri gibi insan üstü büyük savaşlarına devam edecekler. Ne olacak, verdikleri kararlara saygı mı duyacağız? Biz büyük şehirlerde gene kısır döngümüzü sürdüreceğiz. Gene bir damla suda fırtınalar... Gene ben, ben... Tü ki onlar, -yeter gayrik!- diyene kadar. Tü ki biz hayatın içine, kavgaya girene kadar. Kavgada kendimizi silerek, onlar kadar alçak gönüllü savaşmasını bilene kadar. Kavgada başımızı kasiyacak vakit bulamayana kadar. Onların yanında, onlar gibi kavgada kendimizi silerek, onlar kadar alçak gönüllü savaşmasını bilene kadar. Onlar gibi vakur, olgun, pişmiş, cesur, onlar gibi alçak gönüllü. Onlar gibi çocuk ve hakim... Onlar gibi... yaşamı okuyarak. Onlar gibi, onlar gibi... Onların ocağındaki ateşte yakınıp pır-pır pır olarak... Halk romantizmi mi diyorsunuz? Hayat romantizmi mi? Bu kısır döngü sürüp gidecek, bu ulu gerçeğe varana kadar. Hayatın romantizmi mi, emekçi romantizmi mi? (Öyle mi sanıyorsunuz? Bu tarihin en büyük, en kutsal, en haklı kavgasına bir şey olmaz, eden kendine eder. Halkın yöresinde elele veremez miyiz, azıcık daha alçak gönüllü olamaz mıyız?)

Bu kısır döngüden kurtulamaz mıyız? Ne diyorsunuz sayın aydınlara ve de az gelişmiş aydınlara?

Bir gün tarih bizim neler üstünde boylesine çektiğimizi yazmayacak mı? Yoksul bir milletin, tutsak olmuş bir milletin aydınları olarak neler üstünde oyunlar oynadığınızı yazmayacak mı? Azıcık da sorumluk... Olur mu?

ha mükemmel hale getirilmesi mümkündür. Yeter ki, olağanüstü kongrede kişisel çekimlerin üzerine çıkılabilsin, somut meseleler üzerinde görüşme açılabilsin ve tüzük değişiklikleri gündeme alınabilsin...

Bu parti içi meseleler çözüldükten ve kişisel tahakküm önlenerek bütün organların demokratik şekilde çalışması sağlandıktan sonradır ki, üst organlara seçilenler kimler olur-

sa olsun, özgür ve bilimsel bir tartışma ortamı içinde Türkiye'nin gerçekleri en doğru şekilde değerlendirilerek ve temsilcileri haysiyet divanları yoluyla tasfiye edilenler de dahil bütün ilkeler enine boyuna tartışılarak partinin ideolojik temeli sağlam bir şekilde atılabilir. Türkiye'nin sosyalist partisi ancak bu şekilde yeniden hayatiyet kazanabilir, emekçi halk kitlelerinin temsilcisi ola-

rak sapmadan iktidara yürüyebilir.

Türkiye İşçi Partisi'nin olağanüstü kongresini bir araya getirecek olan delegeleri bu hafta Ankara'da bu görev beklemektedir.

Tabanın sesine kulak veremeyenler, bu tek sağlıklı yolu seçmeyenler, geçici başarılar da kazansalar, sosyalist hareketin uzun yolunda ergeç dökülüp gideceklerdir...

Zamlarla beraber terör kanunu da hortlatılıyor

Demirel iktidarı zam ve terör getiriyor

Zam haberlerinin gazete sütunlarını doldurduğu geçen haftanın başında Demirel, gazetecilerin zamlarla ilgili sorularını,

«Zam yapıldığı zaman ilan edilir, ben şimdi herhangi bir şeyi açıklamak durumunda değilim» cümlesi ile cevaplandırıp bayramı geçirmek için İstanbul'a gitti...

Tekel maddelerinin, zam haberlerinden sonra karaborsaya intikal ettiği günlerde İstanbul'da bir takım gövde gösterilerine teşebbüs eden Demirel, bayram namazı numaraları ile denemiş fakat başarı sağlanamış yollara başvurdu...

Yıllardanberi devletin ayakta durması için gerektiğinde canını bile vermekten çekinmeyen halk şaşkınlığı...

Yaşadığımız yüzyılda ekonominin müsbet bilim olduğunu bilenler ister sağda, ister solda olsun Türkiye'nin bir çıkmaza saplandığında birleşmişlerdir. Nitekim, dünya kadar Demirel'in sağ kolu olarak bilinen Prof. Dr. Aydın Yalçın, Bütçe Karma Komisyonu'nda bir konuşma yaparak şöyle demiştir:

«Devlet eliyle fert zengin olmayı kolaylaştıran ortam, piyasaya mekanizmasını bugünkü gibi ortadan kaldıran lisanslarım âdeti ayrı bir servet gibi tedavül ettiği, kotalar, yasaklar, imtiyaz ve müsaadelerle monopolcu ve inhisarî durumuna getirilen mütebbisin at oynattığı anormal bir iktisadi rejimdir. Bunun, AP'nin programıyla da ilgisi yoktur.»

Demirel iktidarının izlediği ekonomik politikaya bir isim bulmak gerekirse,

«Demirel ekonomisi» demek gerekir. Çünkü, bugün Türkiye'de uygulanan ekonomi, kapitalist ekonomi değildir ve ancak böylesini ya mirasçılar, yada top atan tüccarlar uygulayabilir...

Maliye Bakanı Bilgehan'a göre, 1969 bütçesi 1 milyar 200 milyon liralık bir açıklık getirilmiştir. İktisat uzmanları ise, açığın dört milyar liranın üzerinde olduğunu bildirmektedir.

1968'de para darlığı çekilmediğini, fiyat endekslerindeki artışın normal olduğunu, enflasyon olmayacağını da ileri süren Bilgehan, bazı kelime oyunlarına başvurarak bütçe açığını kapatmak ve iç finansmanı sağlamak için vergilerde yüzde 17,3 oranında bir artış olacağını söylemiştir... AP iktidarı da, 1960 öncesi iktidar gibi köklü tedbirler yerine basit fakat sonuç vermeyen bir yola başvurarak, gene dar gelirli yurttaşlardan vergi almaya yönelmiştir... Bir yandan «Özel teşebbüs geliştirme, yerli sanayii

kalkındırma» edebiyatı ile devletin fertleri zengin etmesi için yollar yaratan AP hükümeti, öte yandan bütün yükü omuzlarında taşıyan halkın büyük çoğunluğunun kesesine gene el atmıştır...

Bütçe komisyonunda A. P.'liler gerçek niyetlerini belli ettiler.

Süleyman İktidarı'nın yapacağı zamlarla ilgili haberler dalga dalga yurda dağılırken, Adalet Partili Milletvekilleri bir başka işi tezgâhlamaya çalışıyorlardı...

CHP'li Kâmuran Evliyaoğlu'nun karma bütçe komisyonunda, Milletvekillerinin mali durumlarının çok bozuk olduğunu söylemesinin hemen ardından AP, Milletvekili Şadi Pehlivan-oglu söz alarak, parlamento üyelerinin yüzde 70'inin maaşlarının terada olduğunu belirterek,

«Artık seçmen vatandaş bize yemek ısmarlıyor. Parlamentoların şerefli şekilde yaşayacakları parayı bu millet verir» demiştir...

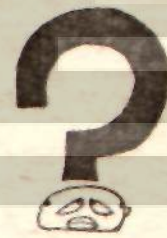
1959 yılında 3.200 lira olarak tespit edilen milletvekili maaşlarının yetmediğini ileri süren Pehlivanoglu, hayat pahalılığını kabul ettikten sonra, maaşların 6 bin 400 lira olmasını istemiş ve Eski Eski Milletvekili Fahri Giritlioğlu'nun maaşlarının artırılmasını istediği için seçilmediğini hatırlatarak,

«İnşallah aynı akıbet benim başıma gelmez» demiştir. Onun ardından söz alan GP'li Süreyya Koç, gazetecilerin parlamento üyelerini küçük düşürücü yayın yaptıklarını ileri sürerek, parlamentoyu küçük düşürücü yayın yapan gazetecilerin cezalandırılmasını istemiştir. Fakat, CHP'li Ali Şakir Ağan-

oğlu parlamentoda üzücü olaylar cereyan ettiğini belirterek, hiç alakası yokken Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bir cami yaptırılmasını istemiştir.

CHP'li Ahmet Şener de parlamento üyelerine ait bonoların ortadan kaldırıldığını, tabanca almak isteyen milletvekili ve senatörlerin paralarının yenildiğini açıklayarak,

«Diğer müesseseleri denetlemeye kalkıyoruz, biz önce kendi bünyemizi düzeltelim» demiştir.

Terör kanunu başka isimle hortlatıldı.

Bir yandan maaşlara zam yapmaya çalışanlar, öte yandan basına göz dağı verme çabasına düşmüşlerdir... Bu arada, GP'li Coşkun Kırca'nın hazırladığı iç tüzük tasarısında da basının çalışmalarını kısıtlayıcı

BİLGEHAN
— Açık büyüyor —

DEMİREL
— Zam ve terör! —

AYDIN YALÇIN — Liberal İktisatçı dahi Demirel'in ekonomik politikasına karşı çıkıyor.

hükümlere geniş yer verildiği yolundaki haberler gazete bürolarına sızdırılmıştır...

Zam haberlerinin yanı sıra geçtiğimiz hafta içinde, gazetelerde bir başka haber de yer almıştır:

«Nizamı Koruma Kanun Tasarısı»

Uzun süredenberi Adalet Bakanlığında üzerinde çalışılan «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı»nın üzerinde bir takım ufak tefek değişiklikler yapıldıktan sonra adı «Nizamı Koruma Kanunu» olarak değiştirilip Başbakanlığa verilmiştir. Tasarı, sol yayınları tamamen durdurmak amacı gütmekte ve bunun için çok ağır hapis ve para cezaları getirmektedir.

Demirel'in sosyalizm üzerine bugün'e kadar söylediklerinin bir özeti olarak nitelendirilen tasarıda yer alan şu cümleler niyeti ve düşüncesi fukarabgım bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır:

«Sosyal haklar, İktisadi bir doktrin değil, hümanizmin

ve insanlığın adalet duygusunun mahsulüdür...

«Anayasada asla doktrin yoktur...

«Milleti bölen, birbirinden ayıran, milli ruh ve tesanüdü harpalayan bütün sebepleri ortadan kaldırmak ve bu arada sınıf kavgalarını önlemek devletin görevidir.»

Süleyman İktidarı, ayağının yavaş yavaş kaydığını farkında değildir.

Süleyman İktidarı'nın israfçı yönetimi, iktisadi devlet teşekküllerinin birer çiftlik haline getirilmesi, besleme özel sektör yaratılması, dünya ekonomisindeki gelişmelerin izlenmemesi, ekonomik reformlar yapmaktan kaçınılması, karşılıksız yatırımlara girişilmesi, dış borçların her geçen gün artması yönünde politika izlenmesi ve işsizlik bugünkü ekonomik çıkmazı yaratmış ve iktidara geldiğinden bu yana AP'yi ikinci bir zam furyasına girmek zorunda kalmıştır.

Ekonomik sıkıntıların getireceği buhranları polis tedbirleri ile önlemeye çalışmanın, tersine işleyen bir mekanizma olduğunu bilmeyen Süleyman İktidarı, ayağının altındaki zeminin yavaş yavaş kaydığını da farkında değildir...

Olağanüstü

İnsanoğlunun ham telini titreten, kanını oynatan; mizacına, ne demek! naturesına ters düşen, ve gözüne doğmuş doğayı; giderek evreni; gelerek düşlediği dünya düzenini gözünden düşürsiye düşen bitakın lâflar vardır. Kendisi belâ, ama tekrarı püsküllü belâdır. Normal lâfı, benim için bu lâfıdır, böyle bir lâfıdır işte!

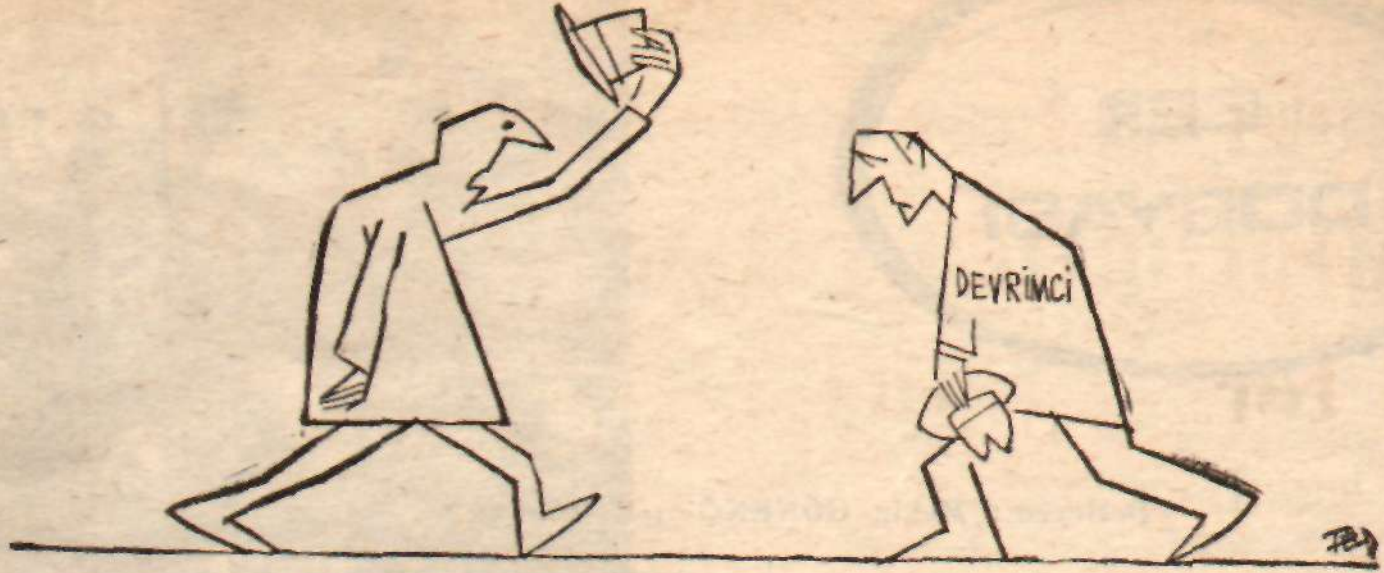
Bugünkü gazetelerde: «sekiz yaşındaki bir kız dört gündür kayıp...» Normal!.. «Maçı stadımdan dışından seyreden dört öğrenci seften düştü, biri öldü...» Normal! «Milletvekillerinin maddi durumları bozuktur...» Normal!

«Zevk için ateş eden bir şahsı kaçırın üç trafik polisi...» Normal!.. «Almanlar işçiden çok dansöz istiyor...» Normal! «Tebeşirin tozundan doğum kontrol hapı yapılmış...» Normal!.. Herşey normal!.. Bu bozuk düzenin içinde, bu vur - kırın içinde «normal» olmayan; olağan olmayan, olağanüstü olan şey, aslında olağan olan, doğrudurüst insan olmaktır... Onun için insanın birbirini öldürmeyen, birbirini kazıklamayan, yani sosyalist insan olması, olağanüstüdür. Benim de dediğim, zaten, sosyalist Türkiye İşçi Partisi'ni bu denli normal düzende olağan kılmağa ve öyle tanımağa kalkın yöneticilerin olağan ol-

duğuydu... Oysa bir sosyalist parti, bu kapkaç düzeni içinde hiç de olağan bir şey değildir. İşte bu anlaşıldı... Ondan TIP'in bütün bu olağanüstü toplantıları... Biz artık olağanüstü olduğumuzu anladık!.. Bunu anlamamızın devrimci, yani yaşamadan gelen olağan yorumu şudur: Sosyalizm oluncaya dek, emek hakkını almaya ve hakla emek ve emekle emek yanyana gidinceye dek... sosyalizmde direnmek!.. Ve bilek ki... o zamana dek sosyalizm olağanüstüdür.

Yaşamın olağanüstü'lük;

— Can YÜCEL —

— MERHABA! HÜZÜN...

AMERİKAN KIŞKIRTMASI...

Hüseyin B

iki Amerikan savaş gemisinin Montreux Antlaşması'nın «ruhuna» mum yakarak Panama Kanalı'ndan geçiyormuş rahatlığı ile Boğazlar'dan süzülüp Karadeniz'de bir kışkırtma turu atması karşısında AP yönetiminin tavrı, Türkiye'nin yüksek çıkarları açısından bakıldığında yürekler acısı bir manzara arz etmektedir. Montreux Antlaşması'nın ruhundan çok, günümüzde tekrarı bile tebessümlere yol açan güdük maddelerine sarılarak Amerika'nın bu tepeden tırnağa kışkırtma hareketini mazur göstermeye çalışmak, hattâ bununla da kalmayarak Amerikan kışkırtmalarını haklı çıkartmak için olağanüstü çaba harcamak Amerika ile içli dışlı ilişkileri olan AP Dış politikası için doğaldır. Ekonomisinden savumasına bütün alinyasını Amerika'ya bağlamakla övünen AP dış politikasının bugünden yarına değişerek Amerikan kışkırtmasına hayır demesi elbette beklenemezdi. Kendisini ikili anlaşmaları, bırakın yadsımayı, bir masaya oturup sayısını bile tesbit edecek güçte göremeyen AP politikasından, Amerikan gemilerini durdurmasını isteyecek safların sayısı da çok şükür gün geçtikçe azalmaktadır Türkiye'de...

Kıbrıs'ta önümüzü kesen 6. Filo'nun savaş gemilerinin, üstelik kışkırtma görevlerinin savunmasını da sırtlanarak, selamlamak, şüphesiz AP dış politikasının hazin uygulamaları arasında ibretle anılacaktır. Gerçekten de bu olay, AP dış politikasının dört yıldır gerçekçi bir politika yönünde giriştiği teşebbüslerin aslına bir gösteriden ibaret olduğunu, Üçüncü Dünya ile sağlıklı ilişkiler kurmanın, doğu — batı buzcözümünde olumlu bir politika izlemenin, iyi komşuluk ilişkilerimizi sürdürmenin, giderek doğuya açılmanın, büyük müttefikimizin icazeti ölçüsünde gerçekleşen yürekler acısı bir blöf niteliği taşıdığını göstermiştir.

Kişiliği olan, dünya barışını, Türkiye'nin gerçek selametini düşünen bir politika, doğulu komşularımızla ilişkileri-

mizi düzeltmede bunca yol aldıktan sonra, Amerika'nın bütün bu olumlu çabaları sıfıra indirecek kışkırtmalarına elbette ki bu denli kolaylıkla alet olmaz ve Amerikalıların kışkırtma isteklerine boyun eğmezdi. Hem doğulu komşularımızla ilişkilerimizin barışçı bir çizgide seyretmesinin ulusal çıkarlarımız açısından gerekliliği savında ol, hem tepeden tırnağa silahlı ve tek amacı ortalığı bulandırmak, kuzey komşumuzu tedirgin etmek olan Amerikan savaş gemilerini Karadeniz'e sal...

Çelişme gün gibi açıktır. Ama oyun her zaman olduğu biçimde yine bizim dışımızda oynanmaktadır. Amerika savaş gemilerini hangi amaçla Karadeniz'e göndermiştir?

İsrail saldırısından sonra ortaya çıkan politik konjonktürde Akdeniz'in Amerika'nın dilediği pervasızlıkla jandarmalık görevi sürdürdüğü özel avlanma sahası olmaktan çıkması, Pentagon'u çileden çıkarmıştı. Gerçekten de Akdeniz'deki durum Amerika için parlak sayılmazdı. Petrol çıkarılarını korumak amacıyla, İsrail aracılığıyla giriştiği saldırı ise umulanı vermemişti. Mısır'ın, Suriye'nin, Irak'ın ilerici rejimleri görünürdeki yenilgiye rağmen ayakta kalmışlardı. Üstelik yenilgi, Arap uluslarının emperyalizmle savaşta birliğe, daha da önemlisi emperyalizmle savaşta olduğu gibi gerçek kalkınma ve kurtuluşların da biricik ve tek yolu yöntemi sosyalist düşünce ve yönetime yöneltmişti.

Bu gelişmeye paralel olarak Sovyetler Birliği doğal bir biçimde Akdeniz'de Altıncı Filo'nun yanında belirmişti. Bu andan itibaren Amerika Akdeniz'de İsrail aracılığıyla ve 6. Filo ile petrol bölgelerindeki ulusal hareketleri durdurmak amacıyla giriştiği bir dizi tedbirin etkinliğini yitirmek yolunda olduğunu görmüştür. Gerçekten de ikili anlaşmalarla İspanya NATO ve gene ikili anlaşmalar aracılığıyla İtalya, Yunanistan ve Türkiye, bazı kuzey Afrika ülkelerinde elde edilen üsler ve Akdeniz'e kapitalizmin jandarmalığını yapan 6. Filo, yukarıda sözünü ettiğimiz İsrail

'saldırısı sonucu beliren yeni politik konjonk ile birlikte Sovyetler'in Akdeniz'de boy termelerinden sonra eski etkinliğini kayırmıştır. Amerika'nın şimdi Kıbrıs ve Malta yeni üsler elde etmek için giriştiği ayak oyunları, Yunan cuntası ile içli dışlı ilişkileri, rekse NATO'nun güney doğu kanadını güçlendirmek paravanası altında başvurduğu zorlu politikanın dinamiğini, Akdeniz'in artık Amerika'nın rahatlıkla at oynatacağı bir avlanma sahası olmaktan çıkmış bulunmuş teşkil etmektedir. Amerika bugün Akdeniz statükoya dönüşü gerçekleştirmek sevdasıdır. Kıbrıs dahil Akdeniz'deki üsler savaş körükleyecektir. Akdeniz'deki Sovyet ve gına karşı, Karadeniz'de Amerikan deniz kuvvetleri dengesi bahanesiyle bölgeyi karışmak isteyecektir. Karadeniz çevresindeki keler arasında iyi yolda gelişen ilişkilerin zulması Amerika'nın umurunda değildir. Takiyenin 1960'tan bu yana gerçekçi ve bar politikada attığı adımlar heba olacakmış, me ne? Amerikan politikası şimdi böyle i yorsa böyle olacaktır. Yarın NATO deniz kuvvetleri de askeri manevralar için Karadeni kapılarını çalarlarsa ne yapacaktır AP dış politikası?

Son gelen haberler Çin'in Arnavluk'ta üslenmesinden söz etmek dir. AP dış politikası, Çin — Arnavut savaş gemileri Karadeniz'in kapısına dayandığını ne diyecektir. Montreux'ye mi sığınacaktır Jesttir, yapar mı diyecektir?

Ve bir de bütün bunların Türkiye' yüksek çıkarlarına tıpatıp uygun düştüğünü mü iddia edecektir.

Zaman gösterecek... Ama zaman görene kadar muhalefette bulunan partilerin bu denli önemli bir meselede ağızlarını açmacakları mıdır?

Boğazlar'dan Alman gemileri geçeri susmuş olmanın ihaneti, şimdikinin yanı sıra solda sıfır kalır.

ÇEK DOSYASI

Derleyen : Mekin GÖNENÇ

SOSYALİZME SALDIRIL

8. Kapitalizm ile yönetilen bütün ülkelerde gerek sosyalizm gerekse komünistler aleyhinde ağır hücumlara geçildiği sık sık görülür. Ne var ki, 1968 yılının yaz başlarında Çekoslovakya'daki basın ve yayın organları tarafından sosyalizme karşı girişilen hücum ve saldırılar, kapitalist ülkelerdekilerinden kat kat geride bırakacak son derece insafsız bir seviyeye erişmekte idi:

● «Literary Listy» — Yazarlar Der-gisi» kampanyaya önderlik ediyor ve son 20 yıl içinde Çekoslovakya'nın karşılaştığı bütün sıkıntı ve güçlüklerden Komünist Partisinin tek başına sorumlu tutulmasını ileri sürüyordu. Mademki ülkeyi yöneten Komünist Partisidir, ilk bakışta böyle bir iddia kısmen kişiye makul görünebilir. Ne var ki, iddialar bu kadarla kalmıyordu.

● Çekoslovak Komünist Partisi ülke-nin nazilerden ve diğer faşist güçlerden kurtulmasında önderlik etmiş vatanperver bir örgüt olmuş olmasına rağmen, «Literary Listy» yine de «... Komünist Partisi-nin SUÇLU bir örgüt olduğunu ve Çe-koslovak toplumundan TAMAMEN Sİ-LİNMESİ gerektiğini» açıkça yazıyordu.

● Komünist Partisi içinde ise, I. SPACEK ve C. CISAR gibi belli başlı li-derler parti prensiplerinin tüm olarak de-ğisttirilmesi fikrini ileri sürüyorlardı. SPA-CEK ve CISAR bu görüşlerini memleket çapında yerleştirebilmek için, uygulamaya geçiyorlar ve ülkenin kilit noktaların-da görevli bulunan binlerce komünistin yerlerinden uzaklaştırılması için faaliyete geçiyorlardı.

● SPACEK ve CISAR gibi kişiler Çekoslovakya'da sosyalist rejimi sona er-direcek bir doğrultuda faaliyet gösterdik-leri için, kendileri, gerek batı ülkelerinde gerekse Çekoslovakya'daki anti - sosyalist sevgik görüyorlardı.

● SPACEK ve CISAR'ın bu anlamda-ki en büyük başarıları, basın, radyo ve tele-vizyonun kilit noktalarındaki işçi sınıfının temsilcilerini uzaklaştırıp, yerlerine anti - sosyalist aydınları getirmeleri olmuştu.

● «Literary Listy» den başka, «Mla-da Fronta», «Prace» «Lidovo Democra-cie», «Svobodne Slovo» ve çeşitli öğrenci gazete-leri tarafından da sosyalizm aleyhine yo-run bir kampanya yürütülmekte idi.

● Çekoslovak Devlet Televizyonu'nun genel müdürü olan J. PELIKAN, ashnda koyu bir sosyalizm düşmanı idi. J. PEL-IKAN bu ilgili en ilginç iddialardan biri

yaz ortalarında bizzat bir Amerikalı se-natör tarafından Amerikan basınına açık-lanmıştı. Amerikalı senatör, CALVER'in açıkladığına göre J. PELIKAN Çe-koslovak Komünist Partisi içinde-ki batı aleyhtarı sosyalistleri teker te-ker temizleyip, yerlerine tekrar ülkede kapitalist rejimi kuracak kişileri yerleştir-meyi Amerikalılara söz vermişti. Yaz baş-larında Senatör CALVER Prag'a giderek gerek PELIKAN gerekse onun gibi düşünen bazı Çekoslovak ileri gelenleri ile toplantı-lar yapmıştı. Yine senatör CALVER'in ba-sına yaptığı açıklamaya göre, bu top-la-tılar Prag'daki Amerikan Büyükelçisi ta-ra-fından düzenlenmişti. Çekoslovakya'dan döner dönmez, CALVER derhal «iyi ha-berlerle» Beyaz Saray'ın yolunu tutacaktı.

9. Çekoslovak basın, televizyon ve radyosunun adeta bir sür-priz şeklindeki anti - sosyalist saldırıları muhalefetsiz kalmadı.

İşçi Milis Örgütü yaz ortasında der-hal olağanüstü bir toplantı düzenliyerek, batı taraftarı yazar ve televizyon şefleri hakkında harekete geçilmesini ileri süren bir karar aldı. Ne yazık ki, işçi ve emekçi-ler tarafından yönetilmesi gereken bir ülke-

de, işçilerin bu istek ve kararı ne basın ne de yayın organları yolu ile halka ulaşınamadı. Bunun üzerine, Çekoslovak işçi-leri almış oldukları kararın Sovyet halkı-na duyurulabilmesi için SSCB büyükelçi-liğine başvurular.

● Daha sonraları, binlerce işçi, çift-çi ve sosyalizm taraftarı aydının aynı ay-ın kaleme alıp yayınlanmak üzere gazete-lere gönderdikleri mektuplar Çekoslovak basınında adeta sansüre uğramaya başla-dı.

● Temmuz ayı içerisinde «Avto — Praha Fabrikaları»nın işçilerinden geniş bir grup Sovyet halkına kolektif bir mektup gönderdiler. Mektupta şu satırlar yer almakta idi: «... Biz Çekoslovak işçi-leri radyo, basın ve televizyon yolu ile Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülke-ler aleyhinde bir hava yaratılmasının şid-detle karşısında bulunmaktayız. Ülkemizin geleceği bizlere adeta ırperti vermekte-dir...»

Çekoslovak işçilerinin bu protestosu Çekoslovakya'daki yönetici kadrolardan hiçbir ilgi yada yakınlık görmedi. Batı ülkelerinin basını da Çekoslovak işçileri-nin bu protestosundan bir satır olsun bah-setmek gereğini duymadı.

10. Otomobil işçilerinin bu protestosu üzerine ba-sın, televizyon ve radyo kuruluşlarından sosyalizm aleyhtarı bazı kişiler derhal Av-to — Praha Fabrikalarına gelerek, mektu-ba imza koyan tek tek her işçi aleyhine bir şiddet kampanyası sürdürmek üzere uğraşılara bile geçtiler.

Ayrıca, Çekoslovak Tabii Bilimler Aka-demisi sosyoloji profesörlerinden Dr. M. JODL 9 Ağustos tarihli «Svobodne Slovo»-adlı gazetede «ARKADAN BİÇAKLAMAK HAKKI» başlıklı makalesinde «... AYDIN-LARIN DÜŞÜNÜĞÜ TARZ BİR ÖZGÜR-LÜĞÜN karşısına dikilecek her kim olursa olsun, kendisinin ortadan kaldırılmasının en yerinde bir hareket olduğuna...» şeklinde fetvalar veriyordu.

Bir çok kişi gazetelere profesörün bu yazısını protesto eden mektuplar gönderdi. Bu protestolara cevap olarak, Çekoslovak Gazeteciler Sendikası en sivrilmiş sosya-lizm aleyhtarı üyelerini otomobil fabrika-sına gönderip, ayrıca batı ülkelerinden çok sayıda gazeteci de davet ederek kendi iş-yerlerinde adeta işçilerin hareketini lanet-lercesine bir gövde gösterisine girişecekti.

Ne var ki, bu tertibe karşı muhale-fet çok şiddetli olacaktı. 14 Ağustos günü (yani, mektubun basına ilk olarak verildi-ği tarihten tam dört hafta sonra), otomo-bil işçilerinin mektubu ilk defa olarak Çe-koslovak sınırları içerisinde yayınlanabil-me şansına kavuşabilecekti. Ne yazık ki, ancak yukarıdaki olaydan sonra Komünist Partisi'nin kendi yayın organı bu militan işçilerin savunulması görevini üzerine ala-çaktı.

Fakat bütün bunlara rağmen, «Svo-bodae Slovo» ertesi günü yine Dr. JODL'un bir mektubunu yayınlayarak: «... De-mokrasii yerleştirebilmek için, ARKADAN BİÇAKLAMAK HAKKI'nın en uygun bir metod olduğuna...» yazacaktı.

11. İtalya'da yayınlanmak-ta olan «IL TEMPO», aynı günlerde şöyle bir haber veriyordu: «Çekoslovak Toplumu Bölünüyor». Yazı içerisinde de, «... İşçilerin liberal akımı önleyebilmek için meydanlarda toplanarak sıkça direnmek üzere toplantılar yapmak için sokağa çıktığını...» yazıyordu. Belki de ilk defa olarak, kısa da olsa, Çekoslovak işçilerinin sosyalizmden geri dönmemeye kararlı oldukları batı basınında bu şekil-de yer alıyordu.

Bu arada, 2. Dünya Savaşı esnasında

Varşova
Paktı
üyelerinin
müdahalesine
takaddüm
eden
günlerde
sosyalist
rejime karşı
provokatörler
tarafından
resimde
görüldüğü gibi
silahlı
ayaklanma
çağrılarını
yayınlanıyor-
du...

Çet olayları patlak vermeden çok önce Sovyet yöneticileri Çek liderleriyle sık sık buluşarak bir çözüm-yolu aramışlardı...

AR

Hitler'e başkaldıran ve Nazilere karşı dö-
vüşen gerek Çek gerekse Slovakların kur-
muş oldukları örgütler, batı taraftarı ay-
dın ve yazarların tutumunu yerin bildiri-
ler yayınladılar. Ne var ki, bunların da
hiçbiri Çekoslovak basınında yer almaya-
cak, basın ve yayın organlarını ellerine ge-
çiren aydınların SANSURUNE uğrayacak-
tı.

12.

Çekoslovak halkı ay-
larca sosyalizmin ve
komünistlerin aleyhinde yazılar okudu ve
sözler dinledi. «Çekoslovak Gerçek Sosya-
listler Partisi» adı altında bir kuruluş orta-
ya çıkarak, Çekoslovak halkına: «Yalnızca
komünist uğraşları yasaklamakla kalmaya-
caklarını, ayrıca, Komünist Partisi'ni KA-
PATACAKLARINI ve aynen Hitler usulü-
Marksist - Leninist bütün kitapları orta-
dan kaldıracaklarını...» bildirmeye başladı.

Ortadaki tek hazin durum şu idi: Çe-
koslovak Komünist Partisi bu saldırıların
hiçbirini cevaplamıyordu. Parti ileri gelen-
leri âdeta dillerini yutmuşlardı. Birakin ce-
vaplamayı, Parti Merkez Komitesi Sekre-
teri olan C. CISAR, yeryüzündeki bütün
komünist partilerin temelinde yer alan
Marksist - Leninist ilkelere açıkça saldırı-
ya geçmişti. Batıdaki kapitalist ülkelerin
siyasi gözlemcileri artık Çekoslovakya'da o-
lup bitenleri içice görmeye başlamışlardı.

13.

Çekoslovak basınında
aniden, bu ülkenin ta-
rihini yakından bilen herkes üzerinde âde-
ta çok tesiri yaratan yazılar görülmeye
başladı. Anti - sosyalist aydınlar başla-
rında bulundukları gazetelerde, uzun yıllar
önce ölmüş olan eski Çek cumhurbaşkan-
larından TOMAS MASARYK hakkında sis-
temli bir şekilde övgü dolu yazılar yaz-
maya başlayarak, MASARYK'ı «milli kah-
raman» ilan ettiler (Not: Tomas Masaryk
adı, Jan Masaryk ile karıştırılmamalıdır.
Jan Masaryk, 2. ve Dünya Savaşı sonunda
Nazi birlikleri Çekoslovakya'dan sürüldük-
ten sonra Cumhurbaşkanlığı yapmış ve
1948 yılında intihar ederek hayatına son
vermişti. Tomas Masaryk ise, 1935 yılı-
na ölmüştü.)

Şimdi de bu «milli kahraman» halin-
de retirilmek istenen Tomas Masaryk'ın tari-
hi kişiliği üzerinde duralım:

- Tomas Masaryk yeryüzünün gel-
miş geçmiş en azılı sosyalizm, komünizm
ve Sovyet Rusya düşmanlarından biri idi.
- 1918 yılında Lenin'i öldürmek ü-

PRAG SOKAKLARINDA REAKSIYONER UNSURLARIN TERTİPLERİ

— Aslında ipe çekmek istedikleri kimseler sosyalistlerdir —

zere Boris Savinkov'u bulan ve batılı ka-
pitalistler adını bu iş için kirahyan
bizzat Tomas Masaryk idi.

- Savinkov suikast işini başarama-
yınca, Masaryk daha geniş çapta uğraş-
lara girişmiş ve genç Sovyet devletine kar-
şı saldırmak üzere ilk olarak yabancı bir
ordu kurmuştu. Bu ordu tarihe «40 bin
kişilik Çek Birliği» adı ile geçmişti.

- Masaryk daha sonra 1919 yılı-
nda, adeta bir katil sürüsünden farksız olan
askerlerini, Macaristan Sovyet Cumhuriye-
ti'ni yıkmak üzere, Macaristan üzerine
saldırmıştı

- 1920 yılında, Masaryk bu kez
kendi ülkesinde içtihar tehlikesi ile karşı
karşıya gelmişti. İçtiharın patlamasına fir-
sat vermemek için, binlerce vatandaşın
kanını su gibi akıtmaktan çekinmemiştir.

- Tomas Masaryk kendisini adeta
yalnızca kapitalist düzeni öngören bir de-
mokrasiye adamıştı. Onun için, sosyalizm
nerede görürse görülsün, mutlak suret-
te ezilmeli ve yokedilmeli idi. Hem de
nasıl olursa olsun...

İşte Tomas Masaryk gibi sosyalizm
düşmanı bir kişinin, sosyalist Çekoslovak-
ya'da aydınlar tarafından birdenbire «mil-

li kahraman» seçilmesinin tek nedeni şu
idi: 1948 yılından, yani Çekoslovakya'nın
sosyalist düzeni kabul etmesinden bu ya-
na, batıya sığınmış ve batı ülkelerinde
yaşamakta olan Çek ve Slovakların ve on-
ların baskıları ile de batılı devlet adam-
larının ve yarı resmi siyasi kuruluşların
desteğini kazanmak:

14. İş yalnızca Tomas Ma-
saryk'in öne sürülme-
si ile kalmamıştı. Yine aynı günlerde, JO-
ZEF PAVEL Çekoslovakya'daki komünist
hükümet içerisinde İçişleri Bakanı olarak
görevlendiriliyordu. «Reformlar» dalga-
sının ülkede yarattığı olduğu liberal bir
atmosfer içerisinde, Josef Pavel «reform-
lardan önce yanlış yada haksız yere tak-
bata uğramış yada gözden düşmüş kiş-
lerle ilgili yaraların sarılması» sloganı ile
görevini yürüteceğini Çekoslovak halkına
müjdeliyordu.

Ne var ki, 1968 yazı ortalarında Çe-
koslovak komünistleri Pavel hakkında ol-
dukça ciddi sorular ortaya atmaya başladı-
lar. Halk tarafında basına, bizzat dokü-
manlara dayanan mektuplar gönderileme-
ye başlandı. Aynı Pavel, 1950 yılında son-

radan suçsuzlukları ortaya çıkan yüzler-
ce kişiyi ölüme mahkum ettirmişti. Yine
aynı Pavel, içerisinde yüzlerce suçsuz ki-
şinin can verdiği 26 adet Mecburi Çalış-
ma Kampını kurduran kişi idi. Kesacık;
yeni Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti;
olu ilk yıllarında soyusuz kanuna aykırı
işlemler yapan bir kişi, reform liderleri
tarafından hem de eski adli hataları dü-
zeltmek görevi ile, en önemli bakanlıklar
dan birinin başına getirilmişti.

Pavel'in önceki uğraşları ile ilgili e-
lamlar halk tarafından basına gönderilen
mektupların hiçbiri Çekoslovak basınında
neşredilmedi. Reformcu aydınlar bunları
da SANSURE tâbi tutmuşlardı. Bu mek-
tup ve dokümanlar daha sonra gizlice Bul-
garistan'a kaçırılarak Bulgar basınında ya-
yınlanabilecekti.

Gelecek hafta

**Propaganda
ve gerçek...**

TiP için çıkaryol parti tüzüğünün değiştirilmesidir

- Genel başkanın sosyalizm anlayışını ve kişisel yönetimini parti — içi uyumsuzluğun temel nedeni olarak ele alan muhalefete, olağanüstü kongrede görüşlerini, tüzük değişikliği halinde somutlaştırmak, maddeleştirmek görevi düşmektedir.

Nebil VARUY

İçinde bulunduğumuz yılın ikinci yarısında, Türkiye İşçi Partisi ve onun temsil ettiği sosyalist hareket, gittikçe keskinleşen bir buhranın içine sürüklenmiştir. Örgüt ve sosyalist kamuoyu, beklenmeyen bu gelişimle, buhranın derin etkisi altında kalmıştır. Önümüzdeki olağanüstü TiP Kongresi Türkiye'nin sosyalist çizgisinde çok önemli bir durak olacaktır. Bu kongreye, ya softlık damgasını vuracak, yada akıl son sözü söyleyecektir. Ya bağnazca çingirler Partiyi İskender'in kılıcı gibi ikiye bölecek, yada insanlar bilinçli bir sabırla bu kör düğümü çözeceklerdir. Sosyalistlerin bilinçli bir sabırları vardır.

Bugün parti iki hasım kampa ayrılmış görünmektedir: Bir yanda, örgüt içinde genel olarak ağırbaşlı duyuran ve Genel Başkan'ın kişiliğinde belirlenen Parti - içi İktidar, öbür yanda gücünü Meclis Grubundaki milletvekilli çoğunluğundan alan Parti - içi Muhalefet.

Parti - içi muhalefetin kaynağını teşkil eden «Besler», ilk çıkışlarında sadece bir ortak noktada birleşmişlerdir: Aybar'ın «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimine karşı koymak, bu yolla da, o güne kadar hiç olmazsa ilk üçünü kapsadığı halde, sonradan ellerinden gider, tekelci yönetimde eski yerlerini alabilmek. Şurasını hemep saptıyalm ki, «Besler Muhalefeti» ni biçimlendiren etken, Aybar'ın talışsız «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimini ortaya atarken, Boran ve Aren'in bilgeliğinden yararlanma özgürlüğüne bağvuruna incelliğini göstermemiş olmasıdır. Bu yüzden Aybar'ın, Boran ve Aren'den aldığı karşılık: «Beraberce belki evet ama, yalnız başımıza hayır!» olmuşur. Böylece parti tüzüğünde yeri olmayan, sügeçirmez geleneksel yönetim tarzı ilk sarsıntıya uğramıştır. Besler'in teker teker davranışlarının altında yatan neden, Freud'cu teğhialerden bağhyarak, muhayyelelin zenginliğine göre çeşitli biçimlerde yorumlanabilir. Herhalde önergelerine imza koyarlarken «Besler», bugün varılan sonucu tahmin etmişlerdir. Ve bugün hareketin geldiği noktada taraflar, «Alâaddin'in Lâm-

bası»ndan çıkan dev'e ürperek bakmaktadırlar.

Aybar'ın «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimini ortaya atmasının birzce iki temel nedeni vardır:

Bir yandan, sosyalizmin Sovyetler Birliği'ndeki elli yıllık evrimini, sert ve başarısız uygulamalar dizisi olarak yorumlayıp, egemen sınıfların hınzırcasına ve sosyalizm ile eş anlamda kullanageldikleri komünistlik ve Sovyet uyduluğu iftiralarından tamamen kurtulmak; öte yandan da partinin demokratik mücadele stratejisini - geçen seçimlerde biraz da beceriksizce ve gelişigüzel işlenmesinden ötürü beklenen sonuçları vermemiş olan - «sömürü nedenleri» konusundan «sömürü sonuçları» na, özellikle bu sonuçların en belirgin ve somut örneğini teşkil eden «horlanma» teması üzerine kaydırarak emekçi halkın tepkilerine daha açık ve duyularına daha yakın bir yoldan oy akımını partiye çevirmek.

Şimdiye kadar «Ne Amerika, ne Rusya» diyerek bu iki devlet karşısında bağımsız ve ta-

rafsız bir tutum sürdüren Aybar, Sovyetler Birliği uygulamasını soyut hürriyetler açısından da kıyasıya eleştirmekle, yabancı sosyalist uygulamaların Türkiye'deki kopyacısı olmayı kesinlikle reddeden bir politikacı olduğunu Türk seçmenine açıkça göstermiştir. Bizce, bu düşünceler Aybar'ın ötedenberi samimi kanaatleridir. Ne var ki, Çekoslovak olaylarının dünyanın bir tarafında uyandırdığı tepkiler, Aybar'ın görüşlerinin biçimlenmesine vesile olmuştur.

Aybar'ın «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimini ortaya atmasının ikinci nedeni, Üçüncü Büyük Kongre'yi açış konuşmasından sezdiğimiz, Russell Mahkemesi üyeliğinden güç alarak kendisinin uluslararası alana çıkma ve bu yolla da partinin bu düzeyde tanınmasını sağlama isteğinde saklıdır.

Üçüncü Büyük Kongre'de «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimine karşı çıkan Aren ve arkadaşları da, kendilerinin par-

HAFIZA YANILMALARI

TiP'teki çekişmeler üzerine yazdığı bir yazıda Sayın Muvaffak Şeref partinin bütün sorumlularına çatarken her ne hikmetse ANT'a da satmış, Akşam'cılar da mal bulmuş mağribi gibi yayınlamışlar...

Ancak sayın yazarın hafızasının kendisini bazı yanlışlara sürüklediği anlaşılıyor.

ANT'ın, sosyalist bir dergi olarak TiP yöneticilerini dışı karşı desteklemesi gayet normaldir. Ancak bu yöneticilerin hatalarını da ANT'ın her zaman açık açık eleştirdiğini, koleksiyonlarımızı biraz dikkatli okumak lütfunda bulunurlarsa, herhalde Sayın Muvaffak Şeref de göreceklerdir.

ANT'ın yönetimini, Aybar'ların, Aren'lerin, Boran'ların hatalarını örbas etmek söyle dursun, partide onlara ilk defa karşı çıkanlardan biri olduğu için daha 1964'te partiden ihraç edilmiştir. O sırada genel yönetim kurulu üyesi olan Sayın Muvaffak Şeref'in bunu gayet iyi hatırlaması gerekir.

Yine 1964'te genel yönetim kurulu toplantısında Muvaffak Şeref'in üzerine yürüyen Aybar'ı, Akşam Gazetesinde kimin eleştirdiğini de sayın yazar hafızasını biraz zorlarsa herhalde hatırlayacaktır.

TiP'İN İLK GENEL BAŞKANI AVNİ ERAKALIN
— Sendikacılar partiyi geliştirememişti! —

Biz Sosyalistler

Hapis, işkence, sürgün.. Sosyalist baş eğilmez,
İçindeki imanı hiçbirşey, asla silmez.
Ölümü göze alıp yaşatmaya çıkarız
Türkiye gerçeğinde başka yol yok: biz varız.

Kompradorlar

Bir adam gerilerse, iki adam ilerler,
Sosyalizmi böyledir, boşuna sevinmeyin.
Dünya çapında bile bazan birbirini yer
Fakat ergeç birleşir ve birgün size döner.

1968
ŞADİ ALKILIÇ

tiden ayrılmalarının söz konusu olmadığını ve muhalefetlerini somut meselelerde sürdürceklerini söylerlerken samimiydiler. Dengeyi, Çetin Altan'ın Aybar'a çıkışı bozmuştur. Dengenin bu şekilde bozulması da, Aybar'ın tasarladığı tasfiye hareketinin önüne geçilmez olduğu kanısını muhaliflerine iyice vermiştir. Hele muhalifler, partide şimdiye kadar yapılan tasfiye hareketlerine katılmış olduklarından ve tasfiye mekanizmasının nasıl işlediğini gayet iyi bildiklerinden, Türkiye İşçi Partisi içinde artık sonlarının geldiğini iliklerinde kemiklerinde duymaya başlamışlardır.

Buna karşı muhalefetin gücü, biri kendilerince varsayılı, öbürü ise bundan sonraki eylemlerine bağlı iki temele dayanmaktadır:

Bunlardan birincisi, Aybar'ın sosyalizmden saptığını parti içinde ilk kez cesaretle ortaya atıp ona bu yüzden karşı çıkanlar sadece kendileri olduğuna göre, partide artık kendilerinden başka sosyalist kalmadığı ve bu durumu değerlendireceğinden şüphe edilmemesi gereken sosyalist kamuoyunun da kendilerinden başka kimsenin yanında yer almasının düşünülemediği biçiminde özetlenebilecek Aren'vari bir tasarıdan ibarettir.

Bu mantık kısmen de doğru çıkmıştır. Gerçekten sosyalist kamuoyu, bir bölümü ile muha-

lefetten yana olmuştur. Ama ne var ki, sosyalist kamuoyunun bir bölümü ile de olsa muhalefetin katıldığı bu tekelci tutumdur ki, bir çok partiliyi, Aren'in geçmiş hakkındaki söylentilere rağmen ve partinin ikiye bölünmesi pahasına da olsa, muhalefetin saflarına itmıştır.

Muhalefetin ikinci gücü, Millet Meclisi'nde ayrı bir parti grubu kurulmasına yeter sayıya yaklaşık milletvekilline sahip bulunusudur. Bu güç, seçim yasalarının belli maddeleri karşısında gerçek bir anlam kazanmaktadır. Ve bu maddelerde de, muhalefet milletvekilleri, belli bir tarihe kadar tasfiye edilmemenin garantisini bulmaktadır. Çünkü bir siyasal partinin genel seçimlere girebilmesi için o partinin, ya belirli bir tarihte on beş ilde ilçeleri ile birlikte örgütlenmiş bulunması ya da Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında gruba sahip olması şarttır. Muhalefet seçimlere ka-

Yıllardan sonra ...

«Bir yiğit de sevdiğini almazsa
«O yigidin ömrü sükülüp gider.»
— Halk türküsü

TİPİN 2. GENEL BAŞKANI AYBAR
— Aydınlar geliştirdi, fakat... —

İlaçak ayrı bir parti kurmaya yeter sayıda milletvekilini bir araya getirme olanağına sahip görünmektedir.

Olağanüstü Kongrede Aybar'ın oy çoğunluğunu sağlayarak Parti - İçi İktidarı muhafaza etmesi halinde, muhalefete, ya belli bir tarihten sonra tasfiye edilmeyi göze alarak o tarihe kadar partide kalmak, ya da milletvekili sayısına güvenip, şimdiden harekete geçerek ayrı bir parti kurmaktan başka bir yol görünmemektedir. Bu ikinci yol, Türkiye'de sosyalizmin parçalanması demektir. Bu parçalanmanın muhasebesini, Aybar'ın dedikinin aksine tarih değil bugünkü sosyalist kuşak yapacak ve hesabını parti içinde kalsalar da kalsalar da bugüne değin türlü olumsuzluklara ne nedenle olursa olsun boyun eğmiş, susmuş, direnç göstermemiş yada gereğince başkaldırmamış olan bütün partililer verecektir.

bilmesi için tek çıkaryoldur. Parti içinde, hem de geniş bir cephede halinde bu yola gidecek insanlar çıkacaktır ve bu insanlar vardır. Tüzüğün belli maddelerinin sistemli ve tutarlı olarak değiştirilmesi istemi olağanüstü kongreye getirilecektir.

Buna karşılık, kongre toplandığında bir takım kişiler çıkıp, «olağanüstü» nitelik taşıması nedeniyle kongrenin, genel yönetim kurulunca tesbit edilmiş gündemle bağlı olduğunu ve kongrenin yalnız 15. maddenin değiştirilmesini görüşebileceğini söyleyerek yolu başlangıçta tıkanmaya çalışacaklardır. - Bu örgüt «hekim - hukukçu» lardan çıktıklarını daha unutmamıştır. - Kongre, böyle bir çıkışı kaynağında boğmasını ve kendi gündemine sahip çıkmasını bilmelidir. Çünkü yasalarımızda ve tüzüğümüzde olağanüstü dahi olsa kongrelerin belirli bir nisap sağlandığı takdirde, kendi gündemlerini tayin ve tesbit etme hakkını ortadan kaldıracak bir hüküm yoktur. Tüzüğümüzün 12 ve Siyasal Partiler Kanununun 59. maddelerinin açıkça atıfda bulunduğu Cemiyetler Kanununun 21. maddesi ise aynen şöyle demektedir: «Umumi beyette yalnız ruza-meye konan maddeler müzakerelene olur. Ancak mevcut azanın en az yirmide biri tarafından müzakere istenen maddelerin ruza-meye konması mecburidir.» Öte yandan, Siyasal Partiler Kanununun 10. maddesi de, tüzükte değişiklik yapılmasına ilişkin teklifleri karara bağlamak için, tekliflerin kongre üyelerinin yine en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olmasını yeter saymaktadır. Görülüyor ki, üyelerin en az yirmide biri tarafından getirilecek herhangi bir tüzük değişikliği teklifini kongre gündemine al-

Kasvetli bir karışık sabah... Çankaya sirtlarından aşağıya, Ankara'ya baktığın zaman, sis kaplamış çevreyi, hiçbir yer görünmüyor. Oysa koca koca yapılar, uzayan asfalt yollar var. Sis örtmüş dört yanı, görünmez olmuş bunlar. Okula giden çocuklar, daireye giden memurlar, işçiler, dolanlar, sisin içinde kaybolmuşlar. Bir güneş açsa, sisi dağıtsa, ılık, aydınlık bir ortama girse ortalık, o zaman her şey görünecek... Bu Ankara havaları politikanın esvık, kaypak, güvensiz yüzünü yansıtır.

Bizim arkadaşlar toplandılar. Herkes teğindeki taşları döktü. Olağanüstü kongre kararı verdiler. Şimdi ayın sonunu bekliyoruz bakalım. Kongre bir çözüm yolu getirecek mi? Yoksa gene, biraz oya sahip olanlar, bu oyların güvenli tafrasını içinde:

— İnadım, inat...» mı diyecekler.

Gençleri dinliyorum:

— Bu iş, böyle yürümez...» diyorlar.

Yaşlıları konuşturuyorum:

— Bu işi kim getirip bu noktaya bağladı?» diye soruyorlar.

Arada kalanlar:

— Partiye yazık oluyor...» diyorlar.

Aybar'ın yalnızlığı hüznü. Eğer parti gelip bir yerde batarsa, koskoca bir tarihsel sorumluluk omuzları üstüne çökecek. Bunun hüznü üsküntüsünü hangi solcu omuzlarına yükleyebilir hangi omuz bu sorunu çekebilir. Bebek sirtlarında yeşillikler arasında, bülbul seslerini dinliyerek, yıllarca sus, hiç bir şeye karışma, günün birinde bir kaç sendikacı gelsin, kurdıkları partiye başkan yapmışlar seni, ondan sonra, böyle hüznü bir çizginin üstüne gel, otur... Kolay iş değil doğrusu...

Behice Boran için de aynı şey... Dil Tarihini ateşli ve fanatik doçenti... Mesleğinden ayrıl... Bir kenara çekil... Biraz hapishane... Biraz yalnızlık... Ekmek ve iş kaygısı... Sonra bir partinin sorumlu noktasında önüne geleni haşla, dağla, kov, çıkar... Sonra milletvekili ol... Ankara'nın tozlu, paslı politika dehlizleri... Kafanda yıllarca birikmiş bilgiler, söylenecek kürsü beklerken, Meclisin sokağa nazaran özgül köşelerinde konuşma olanakları... Sözlerini gazeteler yazıyor, radyolar söylüyor... Dış gezilere çıkabiliyorsun. Maaş, yolluk... Selam duran polisler... Yan gözle korkarak bakan, mebus olmuş taşra aydınları... Bütün bunlar hayal olmaya doğru giden bir çizginin üstünde kaybolur gibi...

Sadun da gizli önünün yükünü taşıdı uzun yıllar. Mükriyenin beklemedik rütbe veren inziyasına çekildi. Asistanlık, doçentlik, profesörlük... Bir ipek böceği sabrının kozasında içinde çile deldürmüştür. Eski dostların şüpheli nazırlarından kaçarak sosyalizmin

güvenli öncülüğünü yapabilmek için yeni isimler, yeni kadrolar yaratma çabasının çeteli yolculuğu. Yakınlarının Sadun'un mazi-si konuşulduğu zaman nasıl beyecanla savunduklarını hatırlarım. Böyle dostlar, yekunlar, arkadaşlar bulmak her yigidin kânı değildir. Oysa Sadun'a inanan bu gençler o maziin dağdağlı labirentlerine yetişmediler. Aman bir söz gelmesin diye, üstlerine düşmeyen işlere de karıştılar. Böyle bir yerden partinin sorum mevkiine geldi.

Şimdi o da, büyük yükün, kendisini getirip, nerde, nereye bırakacağını beyecanla içindedir... Az buçuk bir sorumluluk değil.

Gençler:

— Hocam...» diyor. Bu sözde bir «bağra bas», bir «yürekte tenliğe» var. Esirgeme, koruma, kartatmama, yitmesini istememe var. Kopup gidene kongrede ne olacak?

Onu da bir hüznün esvabına sarıp bırakıyorum.

Eski dostlarımız, arkadaşlarımız, sır verip sır aldıklarımız geçiyor gözlerimin önünden...

— Böyle mi olacaktı?» sorusu, karşılığını bulamadığım ağır bir yükür. Bu yükü kimse taşıyamaz.

— Böyle mi olacaktı?»

Ankara Hapishanesinin «tecridi» birlikte yattığımız Enver ile Şevki'yi düşünüyorum şimdi. Yataksız, beton üstünde sabahlamıştık. Saatımız olmadı için tren düdüklüğünden anlıyorduk zamanı.

— Bu son kazaş tirenidir. 24'te geçer.»

Tifo, tütüs, bir tane daha, üç aşırı beraber yaptıkları için, ateş başlamıştı. Sinirlerimiz bozulmuştu. Ama dayanıyorduk. Birimiz ağlasak, belki üçümüz de ağlıyacaktık. Gençcekk üniversite öğrencileriydik. İki kız arkadaşımız da kadınlar koğuşunda yatıyorlardı. Bize güven veren gelecekti. Gelecekte güzel günler var, diyorduk. Dayanıyorduk. Partimiz olacak, biz de mesruluk kazanacağız, seçimlere gireceğiz, mebuslarımız olacak, kürsüden gümbür gümbür konuşacaklar... Oyleyse? Oyleyse yatar-dık, ne çıkar?

Şevki de, Enver de on yıl gık demeden yattılar. Parti üyesi olamazlar. Ama yürekleri partiyle birlikte çarpıyor. Onlar da soruyorlar şimdi:

— Böyle mi olacaktı?»

Sorular çoğaldıkça, sorunun altında ben de eziliyorum. Bütün yöneticiler kadar kendimi sorumlu sayıyorum. Olağanüstü Kongre son fırsattır. Burada da — herkesi memnun eden — bir çözüm yolu bulmadan dağılırsak, bu parti çöker. Partinin çökmesi ise, yıllarını biriktirdiği umutların yitmesi demektir. Buna kimin hakkı var? Soruları size kimin hakkı var?

mak ve yukarıda belirtilen maddede yazılı usul gereğince inceleyip karara bağlamak zorundadır.

Bu durum karşısında, genel başkanın sosyalizmi anlayışını ve kişisel yönetimini Parti - İçi uyumun temel nedeni olarak ele alan muhalefete, olağanüstü kongrede görüşlerini, tüzük değişikliği teklifi halinde somutlaştırmak, maddeleştirmek görevi düşmektedir. Bundan kaçınırlar, ya da

nakları yaratılması amacını gü-umutlarını, kongrede Aybar'ın devriliş Parti - İçi iktidarın elilerine düşeceği hesabına bağlayarak, uyumun kaynağını teşkil eden bütün maddelerin değiştirilmesi çabasına katılmazlar ise, her halde hayırlı anılmıyacaklardır.

Genel Yönetim Kurulu, tüzüğün 15. maddesinin değiştirilmesini önermekle hiç şüphesiz olumlu bir adım atmıştır. Bu toplantıya, parti organları arasında daha uyumlu ilişkiler kurulması ve etkin denetim olanakları yaratılması amacını gü-

den tüzük tadili tekliflerinin getirilmiş olması, sonunda reddedilmekle birlikte bu tekliflerin azımsanmıyacak sağlıklı oylar toplanmış bulunması da geleneksel yönetim anlayışından vaz geçilmesi gereğinin umut verici belirtileridir. Partinin yöneticileri, yukarıda sözü edilen tüzük değişikliği çabalarını, şu yada bu biçimde önlemek yolunu seçerler ve bu yola gidip, istedik partinin şu en buhranlı günlerinde başkaca bir çözüm yolu da getirilmeleri ise, kendi sorumluluklarıyla başbaşa kalacaklardır.

TİP'teki bunalımın nedeni

Parti içindeki sol muhalefetin sorunu kişileştirmek eğilimi göstermesi, kendi etkililiği ve dolayısıyla örgütün etkililiği bakımından önemli bir tehlikedir. Kongre toplamak böyle bir eğilimdir. Zorlayıcı

eylemlere girmek sadece örgütün daha çok yarananması ve sol muhalefet liderlerinin örgüt dışına düşmeleri sonucunu doğurur. Bu da, sol muhalefetin etkisinin daha yavaş bir hızla yayılması demektir.

Yalçın KÜÇÜK Londra'dan yazıyor

Örgütteki gelişmeleri, örgütün içinde geliştiği ekonomik ve sosyal koşullardan bağımsız olarak düşünmek, çözümlenmeye çalışmak yanlışların en büyüğü olur. Böyle yapılsa hem bugünkü durumun geçerli bir yorumuna ulaşılamaz ve hem de yakın ve uzak gelişmeler doğru bir biçimde kestirilemez. Örgüte, Türkiye'deki sınıfsal yapının ve örgütteki gelişmelere, bu yapıdaki dalgalanmaların bir ürünü, bir yansıması olarak bakmak, gerek onun içinde ve gerekse dışında bulunan sosyalistlerin doğru çözümlenmelere ulaşmalarının ilk koşuludur.

Örgütün ortaya çıktığı zamanın bugün hatırlanabilen en önemli olayları nelerdir? Her halde en çok hatırlanan iki olay kümesi, bir yanda, güneyde, köylülerin toprak yürüyüşü yapması; diğer yanda, merkezde, işçilerin yada işsizlerin yalın ayak Meclise yürümeleri ve hatta koşmaları. Bu iki olayın, yakın zamanlar için oldukça yeni ve önemli sayılabilecek bu iki olayın, bir tek vargısı vardır: Örgütün kuruluş zamanında, egemen düzen, görece olarak, önemli bir başarısızlık, önemli bir bunalım içindedir.

Örgüt böyle bir zamanın zorunlu ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Gerçi 27 Mayıs olayının bu çıkışı kolaylaştırdığı inkâr edilemez. Fakat, 27 Mayısın buradaki rolü bir kapıyı açık tutmaktan büyük değildir. Ve üstelik, her açık kapıdan birisinin, bir olayın çıkması gerektiğine dair bir kural yoktur. Açık kapıdan bir şeyin çıkabilmesi için, ya çıkarmak isteyen yada arkadan iten bir gücün bulunması gerekir. Örgüt, Türkiye'nin alt yapısının bir itiş sonucu ortaya çıkmıştır ve bundan kuşku duymak bilimsel öğretilerden kuşku duymağa gider.

Örgütün varlığını devam ettirdiği dönem için aynı şey söylenebilir mi? Herhal-

de söylenemez. Bu dönem, son yıla dek, dünya kapitalizmi ve de dolayısıyla Türk egemen yapısı için başarılı bir dönemdir. Egemen yapı, dönemdir. Egemen yapı, görece olarak, bir denge içindedir. Hizmetleri, şüphesiz adil olarak değil, fakat yine de tatminkâr ölçüde sağlayabilmektedir. Sınıf çelişkileri, şüphesiz azalmamakta ve hatta artmaktadır, fakat bu bir bunalım dönemindeki kesinlikten çok uzaktır. Köylü ürününü satabilmekte, işçi işine devam etmektedir. İşsizlik artmaktadır, fakat bu eski işi kaybetme şeklinde olmamaktadır. Başka bir deyişle ve özet olarak sömürü vardır, fakat buradaki değişimler büyük ölçülere ulaşmamakta, sömürülenlerin içinde bulunduğu sömürü dengesi bütünlüğünü koruyabilmektedir.

Bütün bunlar, beş - altı yıllık devrenin kuruluş devresi ile tam bir başkalık içinde olduğunu göstermektedir. 1961 - 62'nin nesnel koşulları ileri atılımlar için ne kadar elverişli ise, bu dö-

nemin nesnel koşulları o kadar az elverişlidir. Böyle dönemlerin, sol örgütler için bir gerileme ve hatta sadece bir varlığı sürdürme dönemi olduğunu kabul etmek gerekir.

Bunun ortada örnekleri var. 1905 devriminden sonraki beş - altı yıllık devre Rusya için, aynı özellikleri taşımaktadır. Bu dönemde Rus egemen düzeni, 1917 devrim öncesi zamanının en parlak günlerini yaşamıştır. Ulusal gelir, çalışma düzeyi büyük artışlar göstermiştir. Bunun sonucu olarak ilerici hareketler büyük gerilemeler kaydetmiş ve hatta bütünüyle silinmiştir. Örneğin Petrograd'da bir yıl içinde çeşitli grevle-

re katılar işçilerin daha sayı 1905 de iki milyona ulaşırken 1910'larda üç - dört bin çevresindedir. Daha önemlisi, bu dönem Sosyal Demokrat parti içinde, menşeviklerin bütün gücü ellerinde tuttıkları ve bolşeviklerin hiçbir varlık gösteremedikleri, bir dönemdir.

Eğer bu dönemde, Türk sol örgütü varlığını, büyük sarsıntılara uğramaksızın sürdürebilmişse bu bir fiyat karşılığında olmuştur. Bu fiyat belli - belirsiz bir biçimde sağ'a kaymaktır; bu fiyat sol eylemi düzenin hoş görebileceği sınırlar içinde tutmaktır; bu fiyat egemen güçlerde rahatsızlık belirtileri görüldüğünde, o düzenin uçları ile işbirliğine girmek eğilimi göstermektedir. Bunlar nesnel koşulların zorunluluklarıdır ve bunların en uygun, en zararsız bir biçimde ve en az ölçüde yapıldığından kuşku duymak için hiç bir neden yoktur. Bu okadar açıktır ki, bu dönemde örgütün «sol» unda düzenli ve de düzensiz hiç bir muhalefetin gelişmemiş olması ile de anlaşılmaktadır. Tek toplu muhalefet olan eski sosyalistlerin etrafında toplanan ve «geniş cephe» diye adlandırılan muhalefet, bütünüyle örgütün sağında bir eylemin savunuculuğunu yapmıştır. Bu grup, örgütün bazı denemelerden sonraki geri çekilmelerini, işbirliği deneylerini, yani örgütün kısa dönemli taktiklerini, devamlı bir strateji olarak uygulamak eğilimi göstermiştir. Bunun adı burjuva - demokratik

TİP'E UMUT BAĞLAYAN ANADOLU EMEKÇİLERİ

devrimin öncülüğü ilkesidir ve bu ilkenin, burjuva devriminin de burjuvaya rağmen işçi sınıfının öncülüğünde yapılacağı ilkesinden çok daha sağda olduğunda hiç bir kuşku yoktur.

Dahası var. Örgütün bu dönemdeki temel doğrultusunu biçimleyen, onun sağa gidişini hızlandıran ve dolayısıyla bugünkü sarsıntıyı şiddetlendiren bazı üst yapısal gelişmeleri de gözlemlemek gerekir. Bunlardan biri ve zaman içinde sonucusu Çek olaylarıdır. Çek olaylarını örgüt, bütünüyle sosyalist mantığın gerekleri yerine kapitalist önermelerin çerçevesi içinde değerlendirmiştir. Olaylardan sonra ortaya çıkan bilgiler bu değerlendirmenin ne kadar yanlış olduğunu göstermiştir. Gerçi bunu şimdi söylemek çok daha kolay-

dır. Fakat belirli bir güvenle söylenebilir ki, eğer zamanın sağa çekici nesnel koşulları olmasaydı, örgüt bu yanlış için o kadar «istek» göstermezdi. Çünkü özellikle dış politikada tecrübeli bir parti liderinin değerlendirmesini sadece - CIA veya Batı Alman entelijansına ait olduğu o zaman bile kestirilebilen - radyo yayınlarına dayandırması başka türlü açıklanamaz. Bütün bunlara rağmen, revizyonist bir ülkeye başka bir revizyonist ülkenin müdahalesinin verdiği şaşkınlığın, bunun gerekleri ve dünya sosyalizmi için muhtemel olumlu sonuçlarıyla - ki Sovyetlerdeki gelişmeler, Polonya parti kongresi bu yönde ilk işaretlerdir - ilgilenmek yerine yeni kuramlar bulma yönündeki kuşku eğilimi hızlandırdığı ortadadır.

Örgütü etkileyen ve sağa iten bir başka olay da Dünya ve Türkiye'deki gençlik patlamalarının gerektiğinden çok önemli kıldığı Marcuse'ci sapmadır. Bir - iki yıldır rahatsızlığın daha çok üniversitede ortaya çıkışı, bilimsel öğreti ile taban - tabana zıt Marcuse fantazisini, Türk toplumu için önemli bir reçete yapma eğilimini doğurmuştur. İçinde yaşanan günlerin doğru bir değerlendirmesinden yoksun, geçici gelişme-

Türkiye'de eğitim sorunu ve sosyalizm

Yazan :

Yusuf Ziya Bahadır

Genel Dağıtım : Kemal Karatekin

Fiyatı : 7,5 Lira

(Osmanlı Dönemi, Cumhuriyetten Sonra, Köy Enstitüleri, Gençlik Sorunu, Öğretmen Sorunu, Kadın Eğitimi, Halka Dönük Eğitim : Sosyalist Eğitimi v.b.)

Ant Der : 535

leri devamlı sayan böyle bir eğilimin Türkiye'ye ne kadar uygun olduğu ayrı bir konudur. Fakat şukadarı hemen söylenebilir ki, en iyi olasılıkla bir yan güç olan gençliğe veya benzeri üst yapısal gelişmelere olduğundan büyük bir rol vermek isteyen 'kuramlara', herşeyden önce cumhuriyet deneyini aynı açıdan açıklamak görevi düşer. Bununla birlikte, üst yapısal kurumların zaman zaman öne çıkışının veya bazan tek direniş olarak görünmesinin işçi sınıfının kısa veya uzun bir

hareketsizlik içinde olduğu dönemlerde revizyonist kuramların arzını artırıcı bir rol oynadığı - yaygın bir olgu olarak kabul edilmelidir.

Fakat bunların artık gerilerde kaldığı görünmektedir. 1968 daha önceki yıllardan farklıdır. Bunu işçisi, köylüsü ve de öğrencisi duymaktadır. Başlayan dönemin doğrultusu, herhalde, öncekinden farklı olacaktır. Örgüt bu doğrultu değiştirimi, bu canlılığı göstermek sorunu ile karşılaşmıştır. Değişimin sarsıntılı, gürültülü olması, önceki dönemin derin izler bırakması ve yukarıda söylenen Türkiye için üst - yapısal gelişmelerin baskısının ağır oluşunun sonucudur. Sol muhalefet bu değişme zorunluğunu görenlerin, henüz önceki dönemin geçiciliğini göremeyenlere karşı çıkışıdır.

Sol muhalefet örgütün muhalefetidir, bundan kuşku duymamak gerekir. Aynı şekilde kuşku duyulmaması gereken bir noktada, sol muhalefetin partiyi etkisi altına alacağıdır. Çünkü, sol bir tarihsel zorunluluktur ve parti onun aracıdır. Bugünkü sol muhalefet liderlerinin sözü edilen dönemin en - önde kişileri olması sadece bir şeyi gösterir: Kişilerden de güçlü tarihsel zorunlulukların varlığını.

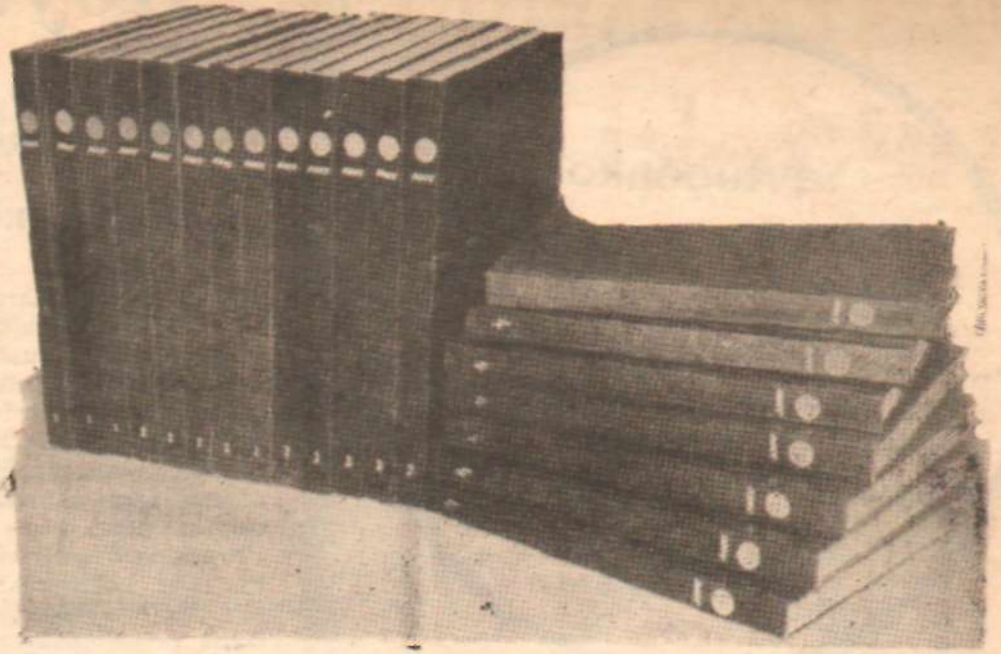
Bu bir tarihsel gidiştir ve bir görevler zincirinden ibarettir. Herkes, her solu, bu tarihsel akışa kendi kaynağının, kendi bilincinin ve de zamanının ekonomik ve sosyal koşullarının sınırladığı ölçüde katkıda bulunur. Bazılarının katkısı sadece bir halkalıktır; önemli veya önemsiz bir halkada rol alır ve orada kalır. Bazılarının ise daha sürekli - dir. Sürekli olmayan katkıları, sürekli olanlar kadar

saygı ile karşılamak gerekir. Bu bakımdan, Ç. Altan'ın inkâr götürmez katkısını, onun mebusluk isteği ile açıklamak, ne kadar haksız, yanlış ve kısır bir davranış ise, bundan böyle ondan bir şey beklemek de, o kadar ütöpik ve oportünist bir tutum olur. Ç. Altan bu gidişin dışına düşmüştür ve şimdi sol aktifini, sol pasifi ile denkleştirmek uğraşı içinde görülmektedir. Artık bundan sonrası, daha çok Ç. Altan'ın kişisel sorunudur ve buna hayıflanmak son derece yersizdir. Böyleleri Türkiye'de ve başka ülkelerde de olmuştur, olacaktır da. Örneğin bir Plehanov, Rus bilimsel sosyalizminin kurucusu, sonradan devrimcilerin en güçlü engellerinden biri olabilmıştır.

Bu bir kişisel sorun değildir. Bunun bir parti sorunu olduğunu unutmamak gerekir. Sol muhalefetin, sorunu kişileştirmek eğilimi göstermesi, kendi etkililiği ve dolayısıyla örgütün etkililiği bakımından önemli bir tehliktir. Kongre toplamak böyle bir eğilimdir. Sol muhalefet temel akışın kendi yanında olduğunun bilincine vararak ve daha önce ilan ettiği gibi, parti içi muhalefeti ve etkililiğini artırmak durumundadır. Kongre toplamak yada bunu zorlayıcı eylemlere girişmek sadece, örgütün daha çok yaralanması ve sol muhalefet liderlerinin örgüt dışına düşmeleri sonucunu doğurur. Bu sol muhalefetin etkisinin daha yavaş bir hızla yayılması demektir

ki, bundan kaçınmak hareketin liderlerinin tarihsel sorumluluğudur. Eğer örgüt dışına düşmek kaçınılmaz olsa bile, hareketin liderlerinin bunda bir katkısı olmamalıdır. Çünkü, kişisel olarak etkisiz kılındığı bir sırada başka bir sol, muhalefet liderinin, 'Trotçki'nin, dediği gibi 'parti, son çözümlemede, her zaman haklıdır; çünkü parti, proletaryanın çözümlemesi için, sahip olduğu tek tarihsel araçtır. Bir kimse, ancak parti ile ve parti içinde doğru olabilir, çünkü tarih doğrunun gerçekleştirilmesi için başka bir yol yaratmamıştır. İngilizlerin bir sözü var: Doğru veya yanlış, fakat benim ülkem! Daha büyük bir tarihsel haklılıkla biz de diyebiliriz ki: Bazi, ayrı ve özel konularda, doğru veya yanlış, fakat bu bizim partim...»

iki yıldan beri çeşitli güçlüklerle rağmen sosyalist mücadelesini okurlarının desteğiyle yılmadan devam ettiren ANT'nin elinizdeki sayısı ile dördüncü cildi de tamamlanmıştır. Önümüzdeki sayıda beşinci cildine başlayacak olan ANT'nin 79 - 104. sayıları kapsayan dördüncü cildi de, haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist açıdan değerlendiren tarihi bir belge ol-

duğu gibi, seçkin yazar ve sanatçılarımızın kalemleri ve fırçalarıyla görüşlerini yansıttıkları değerli bir kültür hazinesidir. Herideki yıllarda ANT ciltleri, sosyalist mücadele tarihi hakkında bilgi edinmek, geçmişin olaylarını ve sorunlarını en sağlam şekilde değerlendirmek için gerektiğinde başvurabileceğiniz en güvenilir kaynak olacaktır.

ANT'ın dördüncü cildinde yer alan imzalar

Hayrettin Abacı, Tektaş Ağa-oğlu, Lütfü Ö. Akad, Hasan Akbelen, Dursun Akçam, Şadi Alkılıç, Osman S. Arolat, Selma Ashworth, Miguel Angel Asturias, Engin Aşkın, Galip M. Atag, Behzat Ay, Mehmet Ali Aybar, Mahmut Baksı, Balaban, Üstün Barışta, Hüseyin Baş, Zühtü Bayar, Fakir Baykurt, Alberto Bayo, Murat Belge, Suha Bulut, Stokely Carmichael, Demirtaş Ceyhan, Ali Faik Cihan, Yalçın Çetin, Afet Muhteremoğlu Çırakman, İsmail Çöl, Turgut Demirağ, Abidin Dino, Ferruh Doğan, Yaşar Doğru, Atilla Dorsay, Ferit Edgü, Ertem Eğilmez, Sedat Emekçi, Burhan T. Ener, Metin Erksan, Erol Ertanır, Feyzullah Ertuğrul, Roger Garaudy, Mehmet Gezer, Mekin Göneng, Atilla Gökbörü, Cengiz Gülderen, Metin Gür, Leo Hu-

berman, Alpay Kabacalı, Ekrem Kahraman, Harun Karadeniz, Mehmed Kemal, Yaşar Kemal, Hüseyin Kıvanç, Ergin Konuksever, Ahmet Köklügiller, Mehmetcan Köksal, Murat Köseoglu, Onat Kutlar, Babür Kuzucu, İdris Küçükömer, Mistik, Eflatun Nuri, Bertan Onaran, Necdet Onur, Müntakim Özmen, Çetin Özek, Erdoğan Özer, Doğan Özgüden, İnci Özgüden, Nijat Özön, Yılmaz Öztürk, Leyla Pamukçu, Halit Refiğ, Veysi Sarısözen, Jean Paul Sartre, Giovanni Scognomillo, Sabiha Zekerriya Sertel, Atilla Sönmez, Ruhi Su, Kemal Sütker, Zülküf Şahin, Sezer Tansuğ, Nurettin Tekindor, İlhan Tezel, Erol Toy, İbrahim Türk, Mim Uykusuz, Nebil Varay, Sımt Yalaz, Artun Yeres, Yevgeni Yevtuchenko, Atıf Yılmaz, Can Yücel, Ragıp Zarakolu.

ANT
ciltlerini
temin
edebilirsiniz

Kütüphanelerinde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için cilt kapakları ve ciltler hazırlanmaktadır. Cilt kapakları 15, dördüncü cilt ise 50 Lira fiyatla okurlarımızın istifadesine sunulacaktır. Daha önceki ciltlerimizin fiyatı ise 75 Liradır. Dördüncü cilt ve cilt kapakları 10 Ocak 1968'den itibaren satışa çıkartılacak. İstanbul'daki okurlarımız Hürriyet Gazetesi karşısındaki 'Cağaloğlu - Başmısa Sokak, No. 10/12. Tan Apartmanı'ndaki idarehanemize bizzat gelerek isteklerini temin edebileceklerdir. Taşradaki okurlarımız ise, isteklerini, 'ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL' adresine bildirmelidirler. Ciltler ve cilt kapakları, talep arasına göre, ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ambalaj ve posta masrafları karşılamak üzere ödemeleri ücretine her cilt kapaklığı için 3 Lira, her cilt için 5 Lira ilâve edilecektir.

Yevtuçenko

Yaşantım

5 LİRA

Ünlü Sovyet Şairi Yevtuçenko bu kitabında hayatını ve Stalin döneminin sanat ortamını anlatıyor. Tektaş Ağaoğlu'nun nefis türkçesiyle dilimize kazandırdığı bu eser lüks krome dört renkli ofset kapak içinde 144 sayfa, 5 lira.

Yaşar Kemal

Ortadirek

15 LİRA

Yaşar Kemal

Yer demir gök bakır

15 LİRA

Yaşar Kemal

Ölmez otu

15 LİRA

Kemal Süker

Sabahattin Ali dosyası

7,5 LİRA

Alberto Bayo

Gerilla nedir

8 LİRA

Kemal Süker

Nâzım Hikmet'in polemikleri

7,5 LİRA

Emile Burns

Marksizmin temel kitabı

toplatıldı

Che Guevara

Savaş anıtları

tükendi

Stokely Carmichael

Siyah iktidar

7,5 LİRA

Köyden kopup kentte kömür yükü çekenler

Osman S. AROLAT

Yazın ortalarında İstanbul halkını bir telaş alır. Bu, buram buram terlenen günlerde, kışın yakacakları kömürü alabilme telaşıdır. Küçük memurlar, esnaflar, işçiler, kocaman apartmanların taşralı kapıcıları hep kömürün peşine düşerler. Sıralar, itismeler kakışmalar, kağıtlarda eksiklikler, imzalarla noksanlıklar, «gün geçiyor» korkuları hep birbirini takip eder. Kömürler alınır kamyonlara yüklenir. Hamalbaşları kendi bölüğünden üç - dört hamala kömürün doldurma boşaltılmasında iş verir. Böylece sabahın saat altısında sıraya giren hamallar yevmiyeleri 30 liradan çalışmaya başlarlar.

Yaz ayları iyidir bu hamallar için. Ayda 15 - 20 işgünü çalışırlar. Kısa doğru iş seyrelir. Ayda 10 güne kadar düşer kış ortalarında. Ama boş da olsalar, beş gün üstüste iş almayacaklarını da bilseler sabah saat 6'da Kuruçesme'deki tevzi bürosunun önünde bulunur bütün hamallar. Hava ister yağmurlu olsun, ister karlı orada bulunmak zorundadırlar. Yoksa hamalbaşları iş vermez onlara, kamyoncular yanlarına almazlar bir daha.

Bu hamallar çokluk doğuludur. Kars'ın, Erzurum'un, Erzincan'ın, Karaköşe'nin köylüklerinden gelmişlerdir. Toprakları, hayvanları yetmediği için gurbete olmuşlardır. Analarını, karılarını, çocuklarını, varsa 10 - 15 dönüm topraklarının başına bırakmışlardır. Yılda yada iki yılda bir birkaç ay uğrayıp onlara yardımcı olurlar. Sonra gene gurbet, gene kömür işçiliği...

TOPRAK

(Öyküler)

Afet Muhteremoğlu
Toprak hem kapitaldir, paradır, kazançtır, hem de yerleşilen köydür, kasabadır, kenttir. Toprak, Anadolu insanının karşısında bir insan gibi canlıdır. Onunla ve onun için uğraşılır, savaşılar. Yaşama odur, onunla ve onun uğrunda sürer.

Dağıtım : Ge - da
Ant Der : 554

KURUÇESME'DE KÖMÜR BOŞALTAN EMERÇİLER
— Sefa yeri Boğaz'ın kömür tozu yutan çilekeşleri —

400'ü aşan bu doğulu kömür hamallarının hepsi Kuruçesme'de birlikte bir ahır bozması handa kalırlar. Tahta ranzalar üzerine serdikleri pamukları dökülmüş yataklarda yatıp kalırlar. Kimi odalar 15 - 20 kişiliktir, kimilerinde 30 - 40 kişi kalır. Ve her can için bu odalara ayda yirmi lira öderler. Su parası bu ödedikleri yirmi liranın dışında kalır. Su dedikse, bu içilmez. Kuyudan motorla çekildiği ve yağlı olduğu için temizlikte filan kullanılır.

Biz, T. İ. P. Belediye Meclisi üyesi hamal Metin Atılal'la ve Beşiktaş İlçesi'nden arkadaşlarla gittik kömür hamallarının hanına. Onlar daha önceden tanıştıkları için hemen dostça konuşmalar başladı. Hep birbirlerinden yanıklar, dertlerini, korkularını sıralıyorlar.

— Şu çocuğun başını görüyorsun ya abi. Geçende motorda kömür çekerken kalas düştü yarıldı. Oluk

gibi kan aktı. Tabii bizde sigorta filan olmadığı için getirip yatırdık buraya. İki - üç gün çalışmadı.

Çocuğun kafası pislenmiş, kömürün rengini üzerinde taşıyan bir sargıyla sarılmış. Çok küçük yaşta gösteriyor.

— Adın ne senin?
— Necati Tekin
— Kaç yaşındasın?
— 15
— Kaç yıldır İstanbul'dasın?

— Dört senedir gelir giderim. İlkinde yedi gün kaldım dayanamadım, memlekete döndüm. Sonra bi sefer altı ay, bi sefer de dört ay kaldım.

İMECE

92. Sayısı çıktı

Abone olunuz.

P. K. 373 Ankara

Yıllık abone : 12,5 Lira.

Ant Der: 556

NECAT TEKİN

— İş kazası kurbam —

— Okuma yazma bilir misin, ne iş yaparsın?
— Kömürde çalışırım. İlk okul beşi bitirdim.
— Niye geldin İstanbul'a?

— Allah başımıza bela yazmış, geldik. Şu kalas biraz yukarı düşseydi ölür giderdim. Allah bize vursaydı niye geldim İstanbul'a.

— Anan, baban yok mu?
— Var. Babam Horasan'ın Çıraz köyünde bakkal. Bayramda gelecek İstanbul'a. Alacaklarını toplayacak. Bizim köylülerden burada çalışanların ailelerine verdiği zahirenin paralarını alacak.

— Sen, kaç para kazarsın.
— İş olduğu gün 15 - 20 lira verirler bana. Ama ayda ya 10 yada 15 gün. Gerisinde boş gezer durum.

— Ne yer ne içersin?
— Şimdi orucum. Dün iftarda bi liralık tulum peyniriyle yarım ekmek yedim.

Ben Necat'la konuşurken öbür işçiler arkadaşlara geçende ayağına vine düşüp sakat kalan memekete gönderdikleri işçi anlatıyorlar.

— ...
— Ayağı iyi olursa gelir tekrar. Çalışmayıp ne yap-

Kurulu düzenin gerisinde bir düzen özlemi çekenler ve özledikleri düzene kavuşmak için eyleme girişenlerden gayri, kurulu düzenin savunucuları da var. Bunlara göre mevcut düzeni korumak gerek... Cumhuriyet döneminden sonra yapılan devrimleri dondurmamak, bunlarla yetinmek gerektiğine inanırlar. Halbuki Atatürk'ün ilkelerinden birisi ve en önemlisi devrimciliktir. Devrimcilik süreklilik anlamını da taşımaktadır. Devrimde süreklilik, yani devrimcilik, tutuculuğa karşıdır. Kurulu bir düzeni değil, devrim düzenini gerektirir. Bilhassa bizim gibi geri kalmış bir ülkede kurulu düzen çıkar yol olamaz. Geri ve gelişmekte olan ülkelerin düzeni devrimler düzenidir. Sürekli devrimlere açık bir düzendir. Yani DEVRİM DÜZENİ'dir.

Saksıdaki limon fidesi büyüyüp geliştikçe kabını çatlatır. Çünkü kap, aınır, gelişim karşısında dommuştur. Limon fidesi gelişme süresi içinde saksıyı çatlatamazsa veya gelişime uygun olarak yeni bir saksıya dikilmezse gelişemez, sararır ve bir zaman sonra da kurur. Gelişmekte olan ülkelerde de ekonomik, sosyal, kültürel alanlarda dommalar düşünülmez. Sürekli değişimler, devrimler düşünülür.

Ülkemizde, kurulu düzenin de gerisinde bir düzen özleyenler bilhassa son yirmi yıl içinde çeşitli eyleme girişmişler ve az da olsa başarılmışlardır. Kurulu düzenin savunucuları da dinamizme ve devrimlerin sürekliliğine engel olabilmişlerdir. Böylece devrimcilik

değil, gerici ve tutuculuk hakim olmuştur. Yalnız 27 Mayıs hükümet darbesinden sonra Atatürkçülüğe bir dönüş, bir kumlama, sorunları eyleme ve bir heyecan başlamıştır. Daha önceki Anayasa'dan daha ileri bir Anayasa hazırlanmıştır. Ki çeyrek yüzyıldan beri yapılan tek devrimci hareket diyebiliriz buna. Ne var ki 1961 de halkoyundan geçirilmesine karşın bu Anayasanın da ekonomik, sosyal ve kültürel ilkeleri uygulama alanına sokulamamıştır. Bu ileri ilkeler halkın yaşantısına girmediği için, halk sahip çıkmamıştır. EVET demiştir ama, kâğıt üzerinde kulan ilkeler kendisi için bir soyutlama olmuştur.

Devrimcilik, hırsızlıkla ve Türk düşüncesi tarihine kolkola girdiği ulusculukla birlikte düşünülür, uygulama alanına sokulursa ancak halk için somut sonuçlar doğurur. Devrimler halkın mutluluğunu sağladıkça halkça benimsenir. Devrimcilik ulusculukla birlikte ele alınacağı için tam bağımsızlık gerçekleştirilmiş olur.

Hazine toprakları köylere sahip ağaların elinde iken, topraksız köylü için devrimcilik söylevleri boş, soyut ve anlamsız bir şeydir.

İthalatçı, ihracatçı emperyalistlerle işbirliği ederek halkı soyarken, yoksul halkın ulusal gelirden payını aldığı iddia edilemez. Halkçılık ikisi de boş bir kovan olmaktan öteye geçemez.

Öğretmen, memur, subay, yargıç her yıl bir ev yaptırın dükkancıya borçlu

yasadıkça kaygılarından kurtulamazlar.

Karaborsanın alıp yürüdüğü, her mahallede bir milyonerin veya mülâhîtin türediği, çoğunluğun yoksullaştığı bir ortamda ö kadar, tasada, kıvançta beraberlik bir ütopya olur.

Yankee'ler yeraltı ve yerüstü servetlerimizi sömürürlerken, şanlı bayrağımızı yurttan çıkarmak, cinsel açlıklarını doyurmak için binbir türlü rezillikleri yapırlarken, Johnson Türkiye'yi Vietnam benzetirken, Kommer, oniki yıl CIA'da çalışmış olan Kommer, Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi'nin üyelerine işkence düzenleyen Kommer Türkiye'ye elçi olarak gönderilirken bu ülkenin ne aydınında, ne yazarında ne de gençliğinde huzur kalır.

Bütün bunlar kurulu düzenin, kokmuş düzenin, Atatürkçülük ilkelerinden kopmanın sonucudur. Bu sonuca, demagojilerle, kıymıllarla, küfürlerle, coplarla, tutuklamalarla, kurşunlamalarla engel olunamaz. Bu sonuç, sebepler ortadan akıldırıldığı zaman yok olur. Sebep ki, Atatürk'ün tam bağımsız, devrimci, halkçı, ulusal, laik ilkelerine dönerek ve bu ilkeler ışığında kurulu düzeni değiştirecek bir devrim düzeni kurmakla giderilir. Sebep ortadan kalkınca, acı, aşağılatıcı, geriletici sonuçlar da doğmaz.

Bozulmuş, saptırılmış, yozlaşmış düzeni değiştirerek, devrimciliği, halkçılığı ve ulusculuğu ilke kabul eden bir düzen, bir devrim düzeni kurmamız gerekiyor.

Behzat AY

sin. Parası olsaydı burada doktorda filan daha çabuk iyi olurdu ama, pek parası yoktu.

O arada yukarda ranza da yatmakta ve Sürmeli Bey'in hikâyesini okumakta olan Ahmet karışıyor söze.

— Ashina bakarsan buranın adı Harsa'dır. Bizim, oralarda çocukların dalaşmasına «git harsada dalaş derler». Yani insan otur-

maz bir yerdir harsa. Burası da öyle işte. Biz, burada kahyuruz. Buranın sahibi şu ilerde koca köşkte kahyor. Musta bey. İş yapmaz, üç - dört sefer hacca gitti.

Bu ara kendilerine «nisan değil» denilmesine kı-

zan Kerim ile Ahmet arasında bir ağız dalaşı başlıyor. Konuşmalar bu ahırlarda kalanın gâvur olup olmaması meselesine dönüyor. Ahmet dikine dikine konuşarak:

— Burada gâvur bile kalmaz be, diyor.

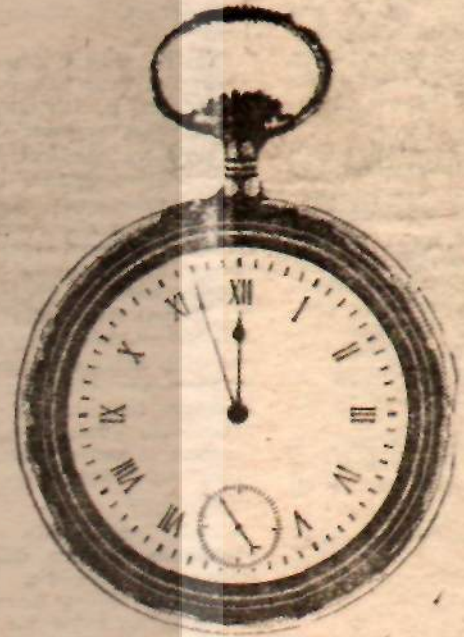
— ...
— Ben, burada kahyuram bu memlekette gâvurdan beter bir insan olarak bakılıyorum da ondan.

Aradan konuşmalara karışanlar oluyor. Kerim ile Ahmet'in birbirlerini yanlış anladıklarını söylüyorlar. Sonra ikisi aynı şeyleri söylemeye, şartlarının kötü olduğunu tekrarlamaya başlıyorlar. Ahmet biraz sonra hiçbir şey olmamış gibi sessiz olarak biraz da kasıtlı Sürmeli Bey'in hikâyesini okumaya devam ediyor.

«Kardeş, o dağlar da dağların mı var?
Ah çekip arkandan ağların mı var?
Kırmızı çubuklu bağların mı var?
Sıla da bir, gurbet elde bir bana?»

Sonra kitabın sonunu açıp oradan devam ediyor. «Bu hikâyeyi anlatanlar, muradına eren Arif Bey'e Telli Sanemin...»

Bu tartışma tathya bağlanırken bizler de toplanıp gitmeğe hazırlanıyoruz. Bu arada Metin Atılal, durmadan bir ona bir buna cevap yetiştirmeye uğraşıyor. Belediye Meclisi'nin emekçi üyesi bir süre sonra Boğaz Köprüleriyle uğraşan meclislere kömür hamallarının meselelerini getirmek için çağşıyor...

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ yurt içinde ve dışında EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLAN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 11 kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

GE
DA

BÜTÜN
YURTTA
KİTAP
DAĞITIMI

GENEL DAĞITIM
Cağaloğlu İstanbul

Ant Der: 558

KAPISILAN ŞİİR KİTABI

GARDAŞLARIM

İkinci baskısı çıktı.

Gardaşlarım'a :

Fakir, Makal, Akçam, Köklügüller, Dündar, İnan, Kocagöz, Özerdim, ASHWORTH, Gelen, Ziya, Aşkan, Samli, Aytekin, Aydoğdu, İlbaz, Nâilân, Ayvalı, Balkır, Fethiye Yavuz, Çeyen, Bozdoğan, Gökten, Pakize, Gök-su, Özkan, Çam, Kartekin, Özlürk, Atılğan, Kaynaradağ, Handan, Hüseyin, Bilgen, Tüysüz, Safa, Öztörün, İsmail, Avcı, Osmanoglu, Macit, Öztas, Basri, Ege, Cemil ve Ağak İhsani'nin dedikleriyle...

İsteme adresi :
Nebi Dadaloğlu
P. K. 126 Ankara
Fiatı : 2,5 Lira

Ant Der : 557

İsveç basını: Türkiye'de hürriyetlerden ne haber!

Türkiye'de sosyalist yayımlara ve bu arada ANT'a karşı girişilen hukuki ve maddi baskı hareketleri yurt dışında da tepkiler uyandırmaya devam etmektedir. Bilindiği gibi, İsveç'te Amnesty International ve Pen International gibi uluslararası kuruluşlar da bu konuda harekete geçmiş bulunuyorlardı. Derginin dış politika yazarı Hüseyin Baş, geçen ay İsveç'e gittiği sırada, bu ülkenin en yüksek tirajlı gazetesi Expressen'in yazarı Margareta Ekström kendisiyle bir mülakat yapmıştır. Ekström'ün bu mülakattan sonra 5 Aralık tarihli Expressen'e «Türkiye'de hürriyetten ne haber?» başlığı ile yazdığı yazının çevirisini aşağıda yayımlıyoruz:

«Buna terör denebilir mi? Herhalde Türkiye denildiği zaman kimsenin aklına bu kelime gelmemektedir? Ama şu bir gerçek ki ticaret alanında çevrilen büyük dalavereler cezasız kalırken bu durumu açıklayan bir yazara müebbed hapis istenilmektedir»

İsveç'te «Ortadireks» romanının çevirisiyle tanınan yazar Yaşar Kemal, bir yazısında «Ekmek Yediği Sofraya Bıçak Sokanlar» dediği için altı ay hapis cezasına mahkûm olmuştur. Che Guevara'nın hatıralarının çeviricisi ise 15 yıllık bir hapis cezası tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Sosyalist ANT Dergisi'nin editör yazı işleri müdürünü 76 yıllık bir hapis cezası beklemektedir. Henüz dört ay gibi kısa bir süreden beri ANT'ta bulunan yeni yazı işleri müdürü hakkında ise daha şimdiden kendisini 60 yıla mahkûm ettirebilecek davalar açılmıştır.

Şimdiye kadar korkutarak susturma yoluna gidilmişti. İkinci adım ise gerçekten susturucu olacaktır.

ANT Dergisinin dış politika yazarı Hüseyin Baş, kültürel işbirliği çerçevesinde Paris'e ve

Ümmetçinin öfkesi...

Hastaş daha şu kuruluş devresinde rengini belli etti. Cumhuriyet, Akşam, Milliyet gibi kopkoyu solcu gazeteler onbinlerce liralık ilan yardımı yaptı. Ama Bugün'e bir kuruluşluk ilan vermedi. Türk halkı uyan artık. Senin paranla kurulan müesseselerin rengine bak...

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 17.12.1968)

Kopkoyu solcunun övgüsü!

Yurdumuzda uzun yıllardan beri ilk yüzde yüz halk açık, gerçekten halkın ihtiyaçlarına cevap veren örnek bir şirket kurulmuştur... Umulur ki, hükümet de, kapitalist yoldan kalkınma çabalarına en büyük destek olma olanağını gösteren bu tip gerçek halk şirketlerini devlet garantisine alacaktı bir kanun çıkartmakta çabuk davranırsın.

YORUM

(Akşam - 17.12.1968)

özel olarak da Stockholm'e kısa bir ziyaret yaparken kendisini İstanbul'da bir davanın beklemekte olması, Türkiye hakkındaki gerçekleri ortaya koymaktadır.

Şimdiye kadar yüzlerce gazeteci ve yazar hakkında davalar açılmıştır. İthamlardan çoğu, sınıfları birbirine karşı tahrik edici ve hükümeti tahkir edici yazılar yazılmış olmasıdır. Son olarak başta basıyazarı ve yazı işleri müdürü olmak üzere ANT'nin sekiz yazarı toplam olarak 250 yıllık bir hapis cezasıyla karşı karşıyadır. Yaşar Kemal hakkındaki davalarından biri mahkûmiyetle sonuçlanmış olup diğerleri mahkemeden mahkemeye sürülenmektedir. Derginin basıyazarının her haftanın belli günü savcılıkta bulunması ve açılan yeni soruşturmalar için ifade vermesi dahi sözlenmiştir.

Artık hükümetin gözünde «tehlikeli» duruma düşmek o kadar zor değildir. Nitekim Barbro ve Güneş Karabuda'nın da başından böyle bir durum geçmiştir. Tehlikeli ilan edilmek için ekonomik ve sosyal gerçeklerden söz etmek, eşitsizlikleri günışığına çıkartmak yeter de artar bile... Hüseyin Baş'ın davası da göstermektedir ki, bir tek makalede NATO'yu tenkit etmek, suçlu ilan edilmek için yeterlidir. Amerika'da bile tolerans gösterilebilecek böyle bir tenkidin Türkiye'de duyulması hiç de hoş karşılanmamakta ve bu edostu ülkeyi tenkit etmek hükümetin sınıflarını son derece bozmaktadır.

Amerika'nın Türkiye'de hiçbir üssü yoktur diye bir resmi bildiri yayınlamıştır. Fakat 20-30.000 Amerikalının gözlerden saklanması kolay değildir. İspanya, Portekiz, Yunanistan ve Türkiye'de olmak üzere dört Avrupa ülkesinde komünist partileri yasaklanmıştır.

Anti-komünist kanunların başka amaçlar için de kullanılması mümkündür. Mesela, Güney Afrika'da adı geçen kanun-

lar, demokrasiyi yoketmek, grevleri ve sendikaları yasaklamak, fikir hürriyetini kısıtlamak için pekâlâ işletilmektedir.

Terörler Yunanistan'ı korkutucu bir durumdadır. Fakat Hüseyin Baş Türkiye'de henüz durumun bu kadar korkutucu olmadığını, mücadele imkânlarının var olduğunu ve ikili bir oyun oynandığını söylemiştir. Şu sıralarda dikkati çeken nokta, davaların çoğunlukla solcu aydınlar karşı açılmakta olmasıdır.

Susmayı kabul etmeyen her vatandaş, üzerindeki baskının gittikçe artmakta olduğunu hissetmektedir. Köylerde bir çok öğretmen, sırf hürriyetlerin ve vatandaş haklarının ne olduğunu öğretmek istediklerinden dolayı kıyım uğramışlardır.

İsveç Yazarlar Birliği, Pen International ve Amnesty International, Türkiye'deki meslekli kuruluşlara ve ilgili makamlara defalarca protesto mektupları göndermişlerdir.

Bu protestoların birer kopması da Türkiye'nin Stockholm'deki Büyükelçisi Mehmet Osman Dostel'e gönderilmiş ve kendisinden ilginç bir karşılık alınmıştır. Sayın büyükelçi, Yaşar Kemal'in durumuna üzüldüğünü belirttiikten sonra onun adından iyi bir şekilde söz ediyor. Fakat fikir hürriyeti meselesine değinmekten de ısrar-

Akıl sır ermez lütf!

Dün akşam iftar için bizim Cihangir Bey Karadeniz pidesi getirdi bana. Ne Karadeniz pidesi... Adı ile milleti kandırıyorlar. Gelsinler Giresun'a, Trabzon'a pide görsünler, pide... Ne ise... Kız talebe yurdunun ikinci katında iki kız ezan okunduktan sonra başlarına birer beyaz başörtüsü örtünerek namaza durdular. Farzı kılduktan sonra bir tanesi akı edip perdeyi kopardı. Demek namazdan sonra iftar edecekler. Evladım... Ne sev-

dim bu çocukları... Allah sayılarını artırsın. Ve Bericilerin şerrinden korusun!..

Ve bütün bunlar Allah'ın akıl — sır ermez lütfundan sadece maddi olanları gözle görülebilenleri.

Müsaade ederseniz biraz da deniz seyredelim...

İSMAIL OĞUZ
(B. Sabah - 15.12.1968)

Lüks Hürriyet!

Açık konuşalım:

Hür insan olmak günün güne pahalılaşmaktadır.

Hür insan olmak büyük bir siyasi lükstür.

Eh, biz Türk milleti olarak bu siyasi lüksten bir an dahi vazgeçemeyiz.

Hem almışsınız, hem de bu lükse layıktır.

Uluslararası Siyasi Lüks Kulübünün en eski ve gereflili üyesi olmak meziyaretinden aslaa sıyrılamayız.

Bugüne kadar her yeni ezamı ma katlanmamız hep bundandır:

Bu lükse candan bağlanmamızdan.

NİZAMETTİN NAZİF
(Yeni İst. 17.12.1968)